Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг бош нашри

РЎЗНОМА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 75 (20. 942) 1991 йил 18 апрель пайшанба ● Рўзнома йилига 256 марта чиқади. ● Баҳоси 8 тийин.

Лавозим юқорилашган сари одамлардан йироқлашилар экан-да

Ислом КАРИМОВ:

«ТЎЛА ИҚТИСОДИЙ ЭРКИНЛИК ШАРОИТИДА ҚАТЪИЙ ТАРТИБ»

Ўз КП МК биринчи котиби, Ўзбекистон Президенти И. КАРИМОВ билан «АиФ» мухбири Д. МАКАРОВ суҳбатлашди.

— Сизнинг назарингизда, бир партияли система муқаррар равишда порахўрликка ва бошқа салбий ҳолатларга олиб бормайдими, чунки бу системани халқ томонидан таъсирли назорат қилиб бўлмайди-ку!

— Партияни қандай қилиб чинакам халқчил партияга айлантириш ва айни вақтда бутун ҳокимият тузилмасини халқчил қилиш усулларини изламоқ керак. Гап шундаки, Советлар ҳокимияти сўнгги вақтгача қоғозларда ва маърузаларда қолиб келди, ҳақиқий ҳокимият эса партия кабинетларида бўлди. Ҳокимият қоғозда эмас, балки амалда бўлиши учун аввало барча оқил кишиларни жумҳуриятдаги ҳокимиятни халқ ҳокимиятига айлантириш учун жалб қилишга интилиш ва барча бойликларни, ҳамма мавжуд имкониятларни жумҳуриятда яшовчи кишилар бахт-саодатига хизмат қилдириш лозим.

Ҳар қандай даражадаги сиёсатчи қарорлар қабул этишда эркин бўлиши керак, шундагина унинг сиёсати халққа манзур бўлади. Ҳа, дарвоқе, халқ сиёсат ортида турган аниқ кишиларни доимо кўради. Президент солиғи, Павловнинг пулислоҳоти, Шаталин—Явлинский дастури дейишлари бежиз эмас.

— Ҳар қандай бўлганда ҳам бизнинг Иттифоқимиз сақланиб қолар экан ва Президент Горбачев унга бошчилик қилар экан, асосий сиёсат—Горбачевнинг сиёсати бўлади. Сиз бунга қандай қарайсиз!

— Менинг СССР Президентига муносабатим ҳозир турмушимизда рўй бераётган воқеалар билан белгиланади. Горбачев қайта қуришни бошлар экан, ўз олдига айни вақтда жамиятимизни ҳам қайта тузиш ва партияни халқчил партияга айлантириш мақсадини қўйганига ишончим комил. Бу ишни у имкони борича тезроқ қилишга интилди. Аммо қайта қуришнинг аниқ концепциясига эга бўлмай туриб, пировард мақсадни аниқламай, жараённи қандайдир босқичларга бўлмай туриб, бундай бепоён мамлакатни бир лаҳзада ўзгартириб бўлмас эди.

— Бироқ, башарти Горбачев 3-4 йил муқаддам жумҳуриятларнинг мустақиллигини, хусусий мулкни тиклашни, ошкораликни ривожлантириш ва шу кабиларни ўз ичига оладиган режаларини бироз бўлсада ошкор этганида, ўз лавозимида қола олармиди!

— Эҳтимол, қололмасди. У ишни ижтимоий тафаккурни тайёрлашдан бошлади. Дарҳақиқат, ўша шароитда ниятни охиригача ошкор этмасдангина шундай қилиш мумкин эди. Қисқа муддат ичида у одамларнинг фикрини бутунлай ўзгартириб юборишга муваффақ бўлди. Хар ҳолда унинг стратегик ҳаракат режаси бўлиши керак эди. Менинг назаримда, Горбачев жуда халқчил инсон, у ҳатто жуда зарур бўлганида ҳам қандайдир қаттиқ қарорлар қабул қилишга мойил эмас. Оқибат натижада ақл-идрок тантана қилишига унинг ишончи комил.

Ўз тажрибамдан биламан, бундай лавозимда қанчалик кўп ўтирсанг, одамлардан шу қадар йироқлашиб қолар экансан. Гўё лавозимнақадар юқори бўлса, одамлар сендан шу қадар йироқ бўлади, деган қонун бордек. Ўз мисолимда буни жуда яхши сезиб турибман. Модомики, сезиб турган эканман, демак, буни бартараф қилишга интиламан.

— Наврўз байрами вақтида Сиз бунга қандай интилаётганингизни кўрдим. Сиз узундан-узоқ нутқлар сўзламасдан, Тошкент бўйлаб юрдингиз, одамлар билан учрашдингиз: гурунглашдингиз, тингладингиз, рақсга тушдингиз, янги ресторанни очдингиз ва кўчат ўтқаздингиз. Меҳмон бўлганим учун Сизнинг иш кунларингиз ҳақида бир фикр айтишим қийин.

— Байрамда халқ билан бирга бўлиш қийин эмас. Қашшоқликка ва адолатсизликка дучор бўлган, шунинг оқибатида ҳокимият намояндаларига тош отаётган кишилар билан учрашиш қийинроқ.

Очиғини айтганда, конструктив оппозиция бизга ҳеч етишмаяпти. «Қарама-қаршиликларнинг кураши» бўлмаса, жамият ривожлана олмайди. Аммо бу кураш Конституция доирасида олиб борилиши лозим.

— Хўш, Ўзбекистондаги оппозиция, аниқроқ қилиб айтганда, кимлардан иборат!

— 1989 йил июнидаги Фарғона воқеаларигача бизда ошкора оппозиция йўқ эди. Халқнинг дилида шундай оппозиция зоҳир эди ва ҳар бир камбағал киши режимга нисбатан пинҳона оппозицияда эди. Бироқ 1989 йилнинг июнида Ўзбекистонда яшовчи халқлар бошига тушган фожиа ҳаммани ларзага келтирди. Мен ўзбеклар ва турклар ҳақидагина эмас, руслар, тожиклар, татарлар ва бошқа халқлар ҳақида ҳам гапираяпман — ҳамма ўз келажаги учун даҳшатга тушди. Жумҳуриятнинг аввалги раҳбарияти ҳам чўчиб, аввалига рўй берган воқеа ҳақида индамасликка, кейин эса унинг сабабларини хас-пўшлашга уринди. Сиёсий бўшлиқ вужудга келди. Янги тузилган ҳаракатлар ва жамиятлар шу бўшлиқни тўлдирдилар.

— Хўш, ўзингиз бунга қай назар билан қарадингиз!

— Энг ўткир масалаларни тезроқ ҳал этиш мушкул аҳволдан қутилишнинг бирданбир иложи эди. Биз ҳам имкони бўлган ҳамма ишни қилдик. Пахтанинг нархини оширдик, кейинги икки йил ичида томорқа ерлари миқдори 2,5 баравар кўпайтирилди, кам даромадли оилаларга ёрдам берилди, ўқитувчиларнинг маоши оширилди, тарихимизга, динга муносабат қайта кўриб чиқилди, анъаналар (ўзбеклардан бошқа миллатларнинг ҳам анъаналари) қайта тикланмоқда, яна кўп ишлар қилинди. Ана шуларнинг натижасида, назаримда миллатнинг аксарияти ҳукуматга оппозицияда турмайдиган бўлиб қолди.

— Бироқ Ўзбекистондаги демократлар Сизни митинглар ва намойишларни ўтказишни тақиқлаб қўйишда ва шу тариқа уларнинг фуқаролик ҳуқуқларини бузишда айбламоқдалар.

— Аввало мен: интизомсиз ва тартибсиз демократия→демократия бўлмайди, деб ҳисоблайман. Афсуски, Тошкентдаги ҳар бир митинг ёки намойиш охир-оқибатда катта муштлашувларга, ўт қўйиш ва ур-йиқитларга айланиб кетар эди. Ростини айтсам, оппозициянинг намояндаларини демократлар деб, бизни эса консерваторлар деб атаётганликларига қўшилмайман. Агар инсон ўз атрофига ҳалойиқни тўплаб, бошқа миллатларга нафратни тарғиб қилса, тарихни сохталаштирса, Буюк Туронни, яъни Темур замонларида барпо этилган давлатни тиклашга ёки барча мусулмонларни бирлашишга даъват этса, уни демократ деб атаб бўладими?

Тартиб ва интизом милициянинг ёрдами билан ўрнатилмасдан, балки одамлар онгига маҳкам сингиб кетган тақдирдагина демократия ҳақиқий демократия бўлади. Бундан ташқари демократия ривожланган иқтисодиётга таяниши керак. Биз навбатларда бир-биримиздан қандайдир бўлакларни юлиб олсак, дилимизда қандайдир ҳайвоний ҳис-туйғулар уйғонса-чи. Қисқаси, жумҳурият Олий Кенгаши Ўзбекистон пойтахтида митинг ва намойишлар ўтказишни юнгли равишда, «Тошкент шаҳри аҳолиси кўпчилигининг манфаатларига зид» деб тақиқлаб қўйди. Митингларни фақат ёпиқ биноларда ўтказишга ижозат берилди.

— Билишимча, рус тилида сўзлашувчи аҳоли бу қарорни қўллаб-қувватлади, бироқ, ҳар ҳолда бундай тақиқлардан тоталитаризмнинг ҳиди келиб турибди.

— Тоталитаризм ва унинг кетидан келадиган авторитаризм унчалик жўн нарсалар эмас. Осиё мамлакатлари, чунончи Япония, Жанубий Корея, Сингапур, Малайзия ва бошқа мамлакатлар шу босқичлардан ўтишган. Мен бу мамлакатларнинг тарихини синчиклаб ўргандим. Улар ўз қайта қуришини иқтисодиётни халқчил тус олдиришдан, хусусий ишбилармонликни ривожлантиришдан ва ажнабий капитални жалб қилишдан бошлаганлар ва шундан кейингина сиёсий соҳага халқчиллик руҳини, сингдиришга ўтишган. Шу сабабли менинг эътиқодим қуйидагича: мутлақ иқтисодий эркинлик шароитида қатъий тартиб бўлсин. Биз ишбилармонликнинг ҳар қандай турини қўллаб-қувватлашга тайёрмиз, у фақат қонунийлик доирасида бўлсин ва жумҳуриятни ривожлантиришга кўмаклашсин.

— Шу билан бирга Ўзбекистон аҳолисининг 93 фоизи Иттифоқни ёқлаб, бинобарин, биргаликдаги ташқи иқтисодий фаолиятни ҳам ёқлаб овоз берди.

— Аҳоли янгиланган Иттифоқни ёқлаб овоз берди. Бундай Иттифоқда ҳозир мавжуд бўлган ташқи иқтисодий буйруқбозлик бўлмаслиги керак. Ўзингиз ўйлаб кўринг: яқинда Хитой билан бир миллиард швейцар франки миқдорида ўзаро мол етказиб бериш ҳақида шартнома тузилди. Бироқ жумҳуриятларнинг раҳбарларидан бирон киши СССР ҳукуматига бундай ваколатни бермаган эди. Бу пулга нималар ва ким учун сотиб олинишини ва жумҳуриятлар бунинг эвазига нима беришларини биз билмаймиз. Ҳар бир жумҳурият шундай кредитларни олиши керакки, токи бу қарзни ўзи уза оладиган ҳолатда бўлсин.

— Чамаси, суҳбатимиздан шундай хулоса чиқарса бўлади: жумҳурият даражасида Сиз ўзингизни давлат одами деб ҳис қиласиз, Иттифоқ даражасида эса бундай деб ҳис қилмайсиз. Шундайми!

— Мен буни ҳеч қачон ҳис қилган эмасман. Мени энди Иттифоқ учун жавоб берадиган одам қилиб кўрсатишга уринмоқдалар. Бироқ бу эски давлат тузилмаларига кўпроқ қонунийлик тусини бериш учун бир ниқобдан бошқа нарса эмас. Ҳозирча Федерация Кенгаши виқор билан лунжини тўлдириб гапиришдан нари ўтмаяпти, чунки унинг на мақоми бор, на ҳуқуқи. Бизда аввалига доимо бирон-бир муассаса ёки идоранинг таркибини белгилаш, сўнгра эса унга ваколатлар бериш одат бўлиб қолган.

Ю. РОМАНОВ олган сурат.

(«Аргументы и факты» газетасининг 1991 йил 15-сонидан).

20 апрель — умумхалқ ҲАШАРИ КУНИ

ЧОРАСИ ТОПИЛДИ

● Одатда катта ишга қўл урилади-ю, у-бу сабаб бўлиб мўлжалдаги иш белгиланган муддатда адо этилмай қолади. Хоразм вилоятидаги тадбиркор хўжаликлар кечикиш ўрнини тўлдириш йўлини топишди.

Об-ҳаво бу йил паст келиб, ер вақтида етилмади, айрим хўжаликларда чигит экиш бироз кечикди. Шунда ер илмини билган амалиётчилар билан маслаҳатлашган қишлоқ хўжалиги мутахассислари доҳий В. И. Ленин туғилган кун шарафига ўтказиладиган умумхалқ ҳашарида анча-мунча ишларни режалаштириб олишди. Ҳашар куни катта майдонларда чигит экиш авж олдириб юборилади.

Хоразмда шундай йўл тутишга сабаб бўлган яхши тажриба бор эди. Янгибозор районининг аҳолиси туман марказий касалхонаси биносини ҳашар йўли билан барпо этишга ўтган йили аҳд қилганди. Янги йил арафасида касалхона биноси пойдевори учун жой тайёрланди. Эрта кўклам кунлари бетон қўйилди. Наврўз арафаси кунларида пойдевор устига девор ғиштлари териб бўлинди. Умумхалқ ҳашари куни эса касалхона бўлинмаларидан бири барвақт фойдаланишга топширилади.

Ж. АБДУҚОСИМОВ.

ТЕЖАЛГАНИ ҲИСОБИГА

● Жумҳуриятда ўтадиган умумхалқ ҳашарида Андижон пойафзал бирлашмасининг қатор цехлари жамоалари йил бошидан буён тежаб қолинган хом ашё ҳисобига ишлайдилар.

Корхонанинг 3 минг меҳнаткаши ҳашар куни ўзининг ҳар кунги иш жойларидан пойабзал ва бошқа маҳсулотлар тайёрлаш билан банд бўлади. Ҳашар куни жами 80 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади.

Эътиборли жиҳати шундаки, бу маҳсулотларнинг 5 минг сўмлиги тежалган маҳсулотлар ҳисобига тайёрланади. Ишлаб топилган маблағ шаҳар жамғармасига ва пойабзалчиларнинг ижтимоий-маиший эҳтиёжини яхшилашга сарф этилади.

Ҳ. ИБРОҲИМОВ.

*

ҚАРДОШЛИГИМИЗНИНГ ЁРҚИН САҲИФАЛАРИ

Ўзбекистон—Туркманистон:

ТАҚДИРИ ва толеи муштарак, урф-одати бир ўзбек ва туркман халқларининг дўстлиги, қон-қардошлиги, ўзаро ҳамкорлигининг тарихи — мозийдай қадим, моҳияти эса доимо муҳаббат ва садоқатга, биродарликка асосланган. Улар ҳамиша бир-бирларининг ютуқларига ўз ҳиссаларини қўшиб, тўй-маъракаларини биргаликда ўтказиб келишган. Бошларига ташвиш тушганда елкадош бўлишган, қийинчиликларни ҳамкорликда енгишган. Бунга мисол тариқасида пахтакорларимизнинг ҳамкорлигини, санъаткорларимизнинг икки элда ҳам бирдай азизлигини эсга олиш мумкин. Ёки яқин ўтмишда Ашхободда ва Тошкентда рўй берган зилзила оқибатларини тугатиш, пойтахтларимизнинг қаддини ростлашда бир-бирига қардошлик қўлини чўзганлигини, беминнат ёрдам берганлигини ёдга келтирайлик. Икки қардош халқни нафақат уларнинг тарихи, маданияти, урф-одатлари, балки табиати ҳам чамбарчас боғлаган. Амударё ўзбеклар учун ҳам, туркманлар учун ҳам оби-ҳаёт бераётган она дарёдир...

● ● ●

МУСТАҲКАМ РИШТАЛАР

Хон АҲМЕДОВ,
Туркманистон ССР
Бош вазири.

● ● ●

Биз айни чоғда шиддатли сиёсий жараёнлар, ахлоқий покланиш, қадриятларни тиклаш, иқтисодий, ижтимоий, экологик ва маънавий соҳалардаги тангликни бартараф этиш даврида яшаяпмиз. Шундай мураккаб бир вазиятда ҳаёт биздан қайта қуришнинг бош йўналишидаги фаолиятларимиз бирлигига эришишни ва куч-ғайратларимизни мувофиқлаштиришни заруратга айлантиряпти. Бу жиҳатдан Ўрта Осиё жумҳуриятлари ва Қозоғистон раҳбарларининг Олмаотада бўлиб ўтган учрашуви, унда имзоланган ҳужжатлар муҳим аҳамиятга эга бўлди. Уни жумҳуриятимиз аҳолиси зўр мамнуният билан қабул қилди. Туркманистон ССР Олий Кенгашининг сессияси бу ҳужжатларни расмий равишда тасдиқлади.

Учрашувдан буён орадан ҳали кўп вақт ўтгани йўқ. Лекин ана шу қисқа фурсат ичидаёқ унинг айнан ўз вақтида ўтказилганлиги, аҳамияти ва қиммати катталиги яққол аён бўлди. Имзоланган Битим умумиттифоқ бозори вужудга келаётган бир шароитда унинг механизмини шакллантиришга, иқтисодий интеграцияни амалга оширишга, пировард натижада аҳоли фаровонлигини кўтаришга кўмаклашувчи асосий дастур бўлиб хизмат қиляпти.

Олисга бориб юрмайлик. Яқин вақтгача ҳам бизга ишлаб чиқариладиган маҳсулотлар ҳажми, қилинажак ишлар кўлами марказ томонидан белгилаб бериларди. Агар бирон-бир каттароқ ишга жазм қилмоқчи бўлсак, албатта, юқоридан рухсат сўрашимиз зарур эди. Ёки

(Давоми учинчи бетда).

● ДЎСТЛИКНИ ШАРАФЛАЙМИЗ!

ҲАМШАҲАРЛАРИМИЗ УЧУН САБЗАВОТ

Тошкент шаҳри аҳолиси учун Польша жумҳуриятидан 10 минг тонна сифатли картошка келтириш ўюштирилган. Шундан 2 минг тоннаси ҳозирдаёқ вагонлардан тушириб олиниб сабзавот дўконларида сотила бошланди.

Шаҳар аҳолисини бошқа сабзовотлар билан таъминлаш ишлари ҳам жадаллаштирилмоқда. Биргина апрель ойининг ўзида минг тонна сабзавот, шу жумладан 350 тонна бодринг, 100 тонна сабзи, 450 тонна редиска ва бошқа кўкатлар сотилди.

— Дўконларимизга кирган харидорларнинг рўзғор халталари тўлиб кетсин, — дейди шаҳар кооператив агросаноат бирлашмаси раисининг ўринбосари Ж. Абдусаломов. — Хўжаликлар даласидан келаётган маҳсулотларнинг сифатли бўлишига алоҳида эътибор бераяпмиз. Бу борада Оржоникидзе ноҳиясидаги «Қизил Ўзбекистон» жамоа хўжалиги ибрат бўлмоқда. Мазкур хўжалик шу кунга қадар шаҳар аҳолисига юз тоннадан ортиқ турли сабзавот ва кўкат етказиб берди. Харидорлар маҳсулотларни тез ва соз харид қилишлари учун шароит яратилмоқда. Юзга яқин кўчма дўкон аҳоли зич яшайдиган жойларда савдо қилмоқда. Май ойида эса ана шундай дўконлар сони 400 тага етади.

Бизда картошка нархи бозордагидан анча арзон: килоси 60 тийин. Бирлашма омборларида чет элдан келтириладиганини ҳам қўшиб ҳисоблаганда жами картошка 16 минг тоннани ташкил этади.

(ЎзТАГ).

СССР Президенти Японияда

МУЗОКАРАЛАРНИНГ ИККИНЧИ ДАВРАСИ

ТОКИО. 17 апрель. (ТАСС махсус мухбирлари). Бу ерга расмий ташриф буюрган СССР Президенти М. С. Горбачев билан Япония Бош вазири Т. Кайфу бугун олий даражадаги музокараларнинг иккинчи даврасини бошладилар. Кўпгина халқаро муаммолар — СССР билан АҚШ, умуман Шарқ билан Ғарб ўртасидаги муносабатлар, Форс кўрфазидаги, Яқин Шарқдаги вазият, Осиё, Тинч океан минтақасидаги, шу жумладан Корея ярим ороли ва Камбоджа теварагидаги аҳвол муҳокама қилинмоқда.

Тушдан кейин М. С. Горбачев билан Т. Кайфу якка-ма-якка суҳбатлашадилар.

М. С. Горбачев Т. Дои билан учрашди

М. С. Горбачев 17 апрель куни Япония социал-демократик партияси Марказий ижроия комитетининг раиси Такако Дои хоним билан қисқача суҳбатлашди. Улар илгари Москвада учрашишган, бир-бирларининг фикрлари билан таниш эди. Шу сабабли дарров СССР Президентининг Японияга ташрифи аҳамияти ҳақида, Совет—Япония муносабатларининг истиқболлари тўғрисида гап бошланди.

Т. Дои хоним ўз вақтида иккала мамлакат ўртасида дипломатия муносабатларини ўрнатишда социалистларнинг ролини, унинг партияси доимо «халқ дипломатияси» воситаларидан, биродарлашган шаҳарларнинг алоқаси ва партияларaro алоқалардан фойдаланиб, шу муносабатларни нормаллаштириш ва яхшилаш учун ҳаракат қилиб келаётганини эслатди. Бунда у тор партиявий мақсадларни кўзлаб иш тутмаган, балки умуммиллий манфаатларга амал қилган эди.

М. С. Горбачев Т. Дои хонимнинг фикрини қувватлаб, СССР билан Япония яқинлашуви учун, давлатлараро алоқаларда ҳам хайрихоҳлик муҳитини вужудга келтириш учун жамоатчилик фикрининг, халқ орасидаги кайфиятларнинг аҳамияти ҳақида гапирди. Сиёсатчилар мавжуд муаммоларни ҳал этиш, Совет—Япония муносабатларида янги йўлга чиқиб олиш иложини излашда шу омилга таянишлари керак.

Баъзи бир халқаро мавзулар, айниқса, Осиё—Тинч океан минтақасидаги жараёнларга таалуқли мавзулар ҳақида гаплашилди, бу ерда ишонч чораларига, ҳарбий соҳадаги кескинликни юмшатишга, ўзаро хавфсизликка оид чора-тадбирларнинг зарурлиги қайд этилди.

Суҳбатда В. П. Фалин, Л. А. Чижов, С. Иватарэ, М. Мидзута қатнашдилар.

Вилоят партия комитетининг пленуми

УРГАНЧ, 17 апрель (ЎзТАГ). Бу ерда Хоразм вилоят партия комитети билан вилоят партия ташкилоти назорат комиссиясининг қўшма пленуми бўлиб ўтди. Пленум қатнашчилари 1990 йилги партия бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳамда вилоят партия ташкилотининг бу йилги бюджети ҳақидаги масалани муҳокама қилдилар. Вилоят партия комитетининг иккинчи котиби А. П. Володарский маъруза қилди.

Пленумда «КПСС XXVIII съезди ва Ўзбекистон Компартияси XXII съезди қарорларини тарғиб қилиш ва тушунтириш юзасидан Хоразм вилоят партия комитетининг иши тўғрисида» Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг 1991 йил 11 мартдаги қарорини бажариш юзасидан вилоят комитетининг ташкилий-сиёсий тадбирлари ҳам кўриб чиқилди.

Пленумда вилоят партия комитетининг биринчи котиби, халқ депутатлари вилоят кенгашининг раиси Р. М. Худойберганова нутқ сўзлади.

«Совет Ўзбекистони» рўзномаси ижрони текширади

Ўзбекистон Президентининг қишлоқ аҳолисини тоза сув ва табиий газ билан таъминлаш ҳақидаги Фармони қабул қилингач, Сурхон воҳасида ҳам силжиш бошланди. Режалар белгиланди. Фармойишлар имзоланди. Тадбирлар тасдиқланди. Лекин...

ТОПИЛМАГАН ФАРМОЙИШ

— Вилоят ижроия қўмитаси Жарқўрғондаги районлараро савдо базасидан 4 километр газ қувури сотиб олишимизга рухсат бериб, 1990 йили фармойиш чиқарган эди, — деб қолди Қумқўрғондаги Ульянов номли давлат хўжалигининг ўша вақтдаги директори Яхшибой Холбоев.

— Олдингизлармиди ўша қувурни?

— Қайдан...

— Нима, база сотмадими?

— Сотмайман демайди. База директори Зиёдуллаевнинг боши иккитамидики, вилоят ижроқўмининг фармойишини рад қилади. Фақат, кичик диаметрли қувурларни рўпара қилишади.

— Қаерда ўзи ўша фармойиш? — сўрайман Холбоевдан.

— Базага элтиб берган бўлса керак одамларимиз. Базадан Дониёр Зиёдуллаевни тополмадим. Таътил (отпуска)да экан. Директор ўринбосари Ражаббой Маматмуродов тегишли ходимини — омборчини суриштирди.

— Чиндан ҳам Зиёдуллаев менга шу мазмундаги фармойишни тутқазувди, — деди омборчи Мурод Тошпўлатов. — Фақат «Ульянов»га эмас, бошқа хўжаликларга ҳам сотишимиз керак. Сотяпмиз ҳам. Шу кунгача 264 километр қувур сотдик.

— «Ульянов»га сотмаяпсизлар-ку...

— Бола йиғламаса, она сут бермайди, дейдилар, ака, — деди Ражаббой Маматмуродов. — Суриштириб келганлар олиб кетишяпти. Мана, «Сурхон» давлат хўжалиги... Директорининг ўзи келади биздан бир иш битишини англаб қолса. «Ульянов»ликлар бўлса бир хабарлашишдан эринишади. Сўнг гина-араз қилишади, «тегирмончидан аразловдим, билдимикан — йўқмикан» деганнинг ишини қилиб.

— Улар ҳам келишган...

— Келишган бўлса, Зиёдуллаевга учрашишгандир, мен билмайман, — дейди Мурод Тошпўлатов Маматмуроднинг фикрини маъқуллаб.

Муроддан ижроқўмнинг ўша фармойишини сўрайман. Тиришқоқ йигит экан Тошпўлатов. Бор қоғозларни титкилаб, ярим кун ахтарди фармойишни. Тополмади. Топиб қўярман, деди. Фармойишдан бир нусха шу давлат хўжалигининг ўзида ҳам бўлса керак, дея маслаҳат берди. Маслаҳатига кўра яна давлат хўжалигига келдим. Бош бухгалтердан сўрадим. Фармойишни кадрлар бўлимидан излаш керак, деди у. Кадрлар бўлимидагилар фармойиш экспедиторлардан бирида бўлса керак, деган гапни қилди. Хўжалик унча катта бўлмаса-да, ўнтага яқин экспедитори ва қарийб шунча омборчиси бор. Фармойишни уларнинг қайси биридан суриштирасиз?

Хулоса шуки, бу билан вилоят ижроқўмининг қишлоқларни газлаштириш хусусидаги яхши ният билан чиқарган фармойиши бажарилишига қисман ғов қўйилди. Тўғри, фармойишни йил ошиб ҳам бажаравериш мумкин. Лекин шўро идорасининг топшириғини вақтида бажармадилар, деган мулоҳаза ўрнашиб қолди кўнгилда.

1990 йилни Ульянов номли хўжалик одамлари деярли суюлтирилган газ олмай ўтказишди. Тўғри, район газлаштириш идораси (бошлиғи Мамасоат Бозоров) суюлтирилган газ ташийсан деб хўжаликка махсус машина ажратди. Ёлғон бўлмасин, ўша машина йил давомида хўжаликка икки марта кўриниш берди.

Гапнинг лўндаси, Қумқўрғон райони хўжаликлари табиий газга ҳам ёлчимаяпти. Бозоровнинг айтишича, райондаги газ қувури етиб бормаган хонадонлар, жамоат жойлари ва саноат корхоналари учун бир кеча-кундузда 110 минг куб метр газ зарур. Аслида бу миқдор 40 минг куб метрдан ошмаяпти. Сабаби — манба қуруқ. Манба — Лалмикор газ конининг аллақачонлар ҳовури ўчиб, ёпиб ташлашга келиб қолган.

Ёз фаслида-ку, кун бир нав ўтиб туради. Лекин қишга келиб деворлари темирбетондан бўлган касалхоналар, мактаблар, уй-жойлар совиб қолади. Районимиз ҳудудининг бир четидан Келиф—Душанбе катта газ қувури ўтган. Наҳотки шу катта магистралдан район хўжаликлари учун бир тутантириқ ололмайсанлар, деб раҳбарларга зарда қиладилар.

Бу хил зарда гаплар жиддийлашди. Район Кенгашининг 21-чақириқ 1-сессияси газлаштириш идораси бошлиғи М. Бозоровни шу вазифага тасдиқламади. Тўғриси, нолойиқ деб топди. Ноҳия ижроқўмига Бозоровнинг иш фаолиятини ўрганиб, жиддий баҳо бериш, унинг шу лавозимда қолиш-қолмаслиги масаласини кўриб чиқиб, навбатдаги сессияга ахборот бериш топширилди.

Чарх кажрафторининг шевасини кўрингким, орадан бир юз ўн уч кун ўтиб район Кенгашининг иккинчи сессиясида Бозоровнинг шанига ҳатто мақтов сўзлар айтилди. Ижроқўм раисининг ўзи мақтади Бозоровни. Танқиддан хулоса чиқариб, ўз фаолиятида бурилиш қиляпти, деди. Ўз лавозимида қолиш учун унга оқ фотиҳа бериш лозим, деди.

Бозоровга нисбатан бизнинг тирноқча ғаразимиз йўқ. Фақат танқид ҳам, мақтов ҳам ўз ўрнида бўлсин, деймиз. Кўряпсизми, 1-сессияда Бозоровнинг беш-олти йиллик фаолиятига баҳо берилган эди ва бу баҳо ҳаққоний эди. Орадан 100 кун ўтиб эса бу баҳо чизиб ташланди, тескариси бўлиб чиқди. Ва шу баҳони маъқуллаб ҳам депутатлар қўл кўтарди.

Яна бир нарса: ўша сессияда Бозоровни вилоят Кенгаши депутати Яхшибой Холбоев, район Кенгаши депутати А. Бойсариевлар танқид қилишувди.

Иккинчи ҳолат. Бозоров беш-олти йил шу идорага бошлиқ бўлиб ўтирган бўлса, шунча вақтни у беҳуда, ҳуштак чалиб ўтказди, демоқчи эмасмиз. Кейинги пайтларда (танқиддан сўнг-да) Бозоров яхши ҳаракатлар қилди. Кооператив лойиҳачиларни қистаб, уларга қаердандир 55 минг сўм пул топиб бериб, Келиф-Душанбе газ магистралидан Қумқўрғон шаҳрига қувур улаш лойиҳасини тайёрлаттирди. Бу муборак ишни 1991 йил режасига киритирди. Лекин Қумқўрғоннинг катта-кичиги билиб қўймоғи лозимки, ҳали қарсак чалишга вақт эрта.

— Чунки, — дейди Бозоров, — буюртмачи билан пудратчи ўртасида озгина келишмовчилик бор. «Средазгазпром» деган ташкилот — буюртмачи. «Средазнефтегазстрой» қурилиш-монтаж бирлашмасининг Хивадаги 4-қурилиш бошқармаси — пудратчи. Энди пудратчи буюртмачидан қувур сўраяпти. Қувур топиб бермасанг, қурилишингни қилмайман, деяпти. Буюртмачида эса қувур йўқ.

— Юқори идораларга чиқинг. Ёрдам сўранг. Ҳал қилиб беришар, — дейишди.

Бозоров «Бундай маслаҳатларни кўп эшитганман», дегандай кулиб қўяди. Чопишдан армон қолмаяпти, дейди. Чопа-чопсиз ҳам ишни бажарса бўлади-ку, фақат...

Бозоров шу «фақат» нимадан иборат эканлигини айтмайди. Ундан очиқроқ фикр эшитаманми, деган ниятда ўзи муҳокама бўлган сессияларни эслатаман. (Дарвоқе, шу суҳбатимиз устида Бозоровнинг оппоненти Яхшибой Холбоев ҳам бор эди. Биз бирга боргандик). Бозоров беихтиёр Холбоевга қаради. «Мен лавозимни бўшатишим мумкин. Лекин ўрнимга минг ишбилармон одам бўлсинки, Қумқўрғоннинг қувурлари Келиф-Душанбе газ магистралига уланмас экан, аҳволни яхшилай олмайди», деди. Бу билан: «Мен сиз айтгандай ландавур раҳбарлардан эмасман», деган гапни қистириб ўтди. Сўнг бу сўзларига: «1991 йилда район ҳудудида 59 километрли узунликда табиий газ қувури тортиш режалаштирилган. Бу режани уддаламасдан қўймаймиз», деган гапни илова қилди.

Бу гапларни эшитиб, район ижроқўми раисининг Бозоров ҳақидаги мақтови ҳақ мақтов экан, дегинг келади. Лекин, иш-чи? Ҳақиқий аҳвол-чи? Чатоқ! Ярим кун, бир кун излаганинг билан фармойиш топилмайди. «Фақат» деб бошланадиган мулоҳазаларга рўй-рост таклиф айтилмайди. Аравани чор тарафга тортқиламасдан ҳамжиҳат ҳаракат қилайлик, деган ташаббусларга бош қўшувчилар топилмаяпти.

Олимжон УСАНОВ,
Сурхондарё вилояти.

ҚИШЛОҚЛАРГА—ГАЗ

Ғиждувон районидаги Ҳамид Олимжон ва Энгельс номли жамоа хўжаликларининг ўн иккита қишлоғи газлаштириб бўлинди. Бундан айниқса қишлоқ аёлларининг боши осмонда, чунки улар эндиликда овқат пишириш, кир ювиш, уйни иситиш билан боғлиқ кўпгина ноқулайликлардан халос бўлишди.

Бухоро вилоятида газ қувурлари жадал ётқизилмоқда. Фақат биттагина муаммо бор: 1500 га яқин қишлоқнинг атиги 500 тасигагина «зангори олов» келтирилган. Шу сабабли бу ишларни янада жадаллаштиришга қарор қилинди — 1991 йилда қишлоқ хонадонларининг 12 мингтаси газлаштирилади.

(ЎзТАГ).

— Журналист ён дафтаридан —

ШЎРТАН ОЛОВИНИНГ ЖИЛОВДОРЛАРИ

- **ИШОНЧ КОМИЛЛИГИ ИФОДАСИ**
- **ОДАМЛАР КАЙФИЯТИ — ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ОМИЛ**
- **МИЛЛИЙ КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ РЕЖАСИ**
- **ГАЗЧИЛАР ЭҲТИЁЖИ БАРЧАНИНГ ДИҚҚАТ-ЭЪТИБОРИДА!**

ШЎРТАН Қарши—Ғузор шаҳарлари ўртасидаги бепоён дашт бағрини тилиб ўтган асфальт йўл ноҳия билан вилоят марказини боғлаб туради. Йўловчиларга чўл бағридаги бунёдкорлик ишларини кўз-кўз қилади.

Ойнаи жаҳонда «Шўртангаз»нинг булутлар билан ўпишиб турган пўлат қувурларидан «зангори олов» илк бор кўзга чалинганда ҳамманинг қувончи чексиз эди. Хуллас, ўтган 15 йил ичида ана шу дашт-биёбонда пайдо бўлган чиройли шаҳарлар, гўзал қишлоқлар, юзлаб маданий-маиший корхоналар, мактаблар, боғчалар — ҳаммаси газ, қора олтин шарофатидир!

Жумҳурият «Ўзбекгаз» идорасининг бош инженери, геология-минерология фанлари доктори, СССР Давлат мукофоти лауреати Абдужаббор Иброҳимов шундай хотирлайди:

— 1964 йилнинг ёз кунларидан бирида кўҳна Сағониён (Сурхондарё) вилоятининг Сариосиё ноҳиясидан қадим Шошга бориш учун бир гуруҳ геологлар йўлга чиқдик. Табиийки, йўлимиз эски Нахшаб вилоятини кесиб, Афросиёб орқали ўтади. Ғузордан чиқиб анча йўл юрганимизда туби кўринмайдиган даштликлар бошланди. Шу жойлар остида бир нималар яшириниб ётгандек туюлади. Ҳаммамиз ана шу ерлар бағрига қўл солиб кўришга қарор қилдик.

Орадан бир неча ойлар ўтгач, бу ерга экспедиция юбордик. Вишкалар ўрнатиб, пармалаш ишларини бошладик. Қувурлардан чиқаётган ер ости жинсларини лабораторияларда текшириб кўрдик. Иш кўламини кучайтириш учун қўшимча тадбирларни ишга солдик. Чўл бағрида вишкалар сони ортиб борарди. Пўлат қувурлар ер қаърига чуқур кириб борган сари бу манзил остида катта газ кони яшириниб ётганлигига ишончимиз комил бўла бошлади.

Одамлардан нима учун бу дашт-биёбоннинг номи Шўртан деб аталишини ҳам суриштирдик. Илмий тадқиқотлар, кўп йиллик тажрибалар шўрҳок ерлар остида қандайдир бойликларнинг миллионлаб йиллар яшириниб ётганлигини таъкидларди. Ва ниҳоят, газ фонтанлари қувурларни ларзага солди. Шўртан даштига яқин ва олис манзилларни ҳам кавлай бошладик. Шўртаннинг атрофларида бир-бирига туташиб кетган Култоғ, Қорабайр, Тошли, Қамаши, Аланг, Тўлабулоқ, Гумбулоқ, Тандирча манзилларида ҳам катта газ, нефть кони борлиги аниқланди.

Бу ердан йилига 20 миллиард кубометр газ, бир неча юз минглаб тонна нефть кавлаб олиш мумкин. Тошкент, Москвадаги илмий-тадқиқот институтлари мутахассислари биз берган хулосаларнинг тўғрилигини қайд этди. Тавсиялар берилди. Етмишинчи йилларнинг дастлабки саналарида Шўртанда қайноқ ҳаёт бошланиб кетди. 400 километрлик Шўртан-Сирдарё газ узатиш линиясига қувур ётқизиш, газни кучайтириб берадиган станциялар қуриш ишлари бошланиб кетди. 1980 йил ноябрь ойининг дастлабки кунида Сирдарё қувурига газ очилди.

Шўртан гази асосида Сирдарё ГРЭСи ишлай бошлагач, Тошкент хонадонларида, корхоналарида «зангори олов» ёна бошлагач, улкан газ кони бунёдкорларини шарафлаган, табриклаган телеграммалар оқиб кела бошлади.

— 1982 йилнинг дастлабки ойлари эди, — дея суҳбатимизга аралашди биз ҳикоя қилаётган конлар бошқармаси раиси, СССР халқ депутати Тўлқин Омонов. — Менга «Средазгазпром» ишлаб чиқариш бирлашмасига зудлик билан етиб келиш учун Тошкентдан телеграмма келди. Бордим. Бирлашма бошлиғи Алихон Отажонов узоқ суҳбат қурди. У киши (ҳозир А. Отажонов Қашқадарё вилоят партия қўмитаси биринчи котиби, вилоят Совети раиси) газ, нефть конларини излаб топувчи Косон, Муборак экспедицияларидаги ишлар билан қизиқди. Нима ишлар қилганлигимиз, одамларимизнинг кайфиятлари, ҳал этилмаётган муаммолар, ишчилар, инженер-техник ходимларга яратилган шароитлар, мутахассисларнинг уй-жойи тақчиллиги, бошқа шароитларнинг ҳам талабдагидек эмаслигини, маҳаллий кадрлар камлиги ҳақида раҳбаримизга гапириб бердим.

А. Отажонов оҳиста гап бошлади:

— Ўзга жойлардан мутахассис келиб ишлайди деб ўйлаш—чўлда осмонга қачон булут чиқиб, ёмғир ёғишини кутиб туриш билан баравар гап. Геологлар жумҳуриятимиз ери остида икки-уч юз йилларга етадиган газ, нефть конлари борлигини аниқлаб бердилар. Шунча оловга эга бўла туриб халқимиз ҳамон тараша, тезак, янтоқ ёқиб тирикчилик қилади. Аҳвол шундай бўлса-ю, сиз билан биз қўл қовуштириб ўтираверсак, адолатданми!

— Мақсад—Сизни «Шўртангаз» конлари бошқармасига бошлиқлик лавозимига ўтказмоқчимиз. Олий маълумотли газчисиз. Бунинг устига Косон, Муборак экспедицияларида ишлаб, меҳнатда суягингиз анча қотди, тажрибангиз ортди, фикрингиз кенгайди...

ТЎЛҚИН Омонов йирик конлар бошқармаси бошлиғи лавозимига тайинланганида эндигина қирқ ёшдан ошган, кунларни тунларга улаб ишлайдиган, чарчамайдиган, норғул йигит эди.

У янги вазифага келгач, аввало конлардаги аҳвол, бош корхонадаги ишлар, ишчилар, инженер-техник ходимларнинг яшаш шароитлари, улар болаларининг ўқишлари, ясли ва боғчаларда жойлашишлари, ходимларга яратилган маиший шароитлар, транспорт, алоқа хизматлари, сув таъминоти масалалари ва газ қазиб олиш планларининг бажарилмаслиги сабаблари билан батафсил танишиб чиқди. Кейин Қарши шаҳар ва Ғузор район партия, совет ташкилотлари олдига конлар бошқармасига қарашли ташкилотларда ишлаётганларга уй-жой беришни кучайтириш, кончиларнинг болаларини боғчаларга, яслиларга жойлаштириш талаби билан чиқди. Ўшанда у шаҳар ва район раҳбарлари билан мулоқотлар даврида: «Сизлар ҳозирча бизни қувватлаб туринглар, тез орада аҳолини уй-жой билан таъминлашда, болаларини боғчаларга жойлаштиришда биз ҳам сизларни қўллаймиз» деганди. Шундай бўлди ҳам. Муҳим участкаларда ишлаётган мутахассисларга, ишчиларга навбатсиз уйлар ажратилди. Уларнинг фарзандларига боғчалардан кўпроқ ўринлар берилди. Бошқарма ўз кучи билан уй-жой ва бошқа қурилиш объектлари қурилишига киришиб кетди. Биринчи навбатда ўнлаб ётоқхоналар қад ростлади.

Ётоқхоналар қурилгач ўрта мактаблар, махсус ўрта ўқув юртларини битирган юзлаб талабалар конлар бошқармаси корхоналарига ишга киришди. Йигит-қизларни бир-икки йил ишлагач, мутахассислиги бўйича олий маълумот олиши учун стипендия бериш шарти билан институтларга юбориш ва ўқув юртидан қайтиб келгач ишга жойлаштириш, уй-жой бериш ҳақида суҳбатлар олиб борилди. Юзлаб ёшлар ана шу шартларга кўра Тошкент, Уфа, Москвадаги политехника институтларига ўқишга юборилди.

Ҳозирги кунда газ конларида 45 нафар олий маълумотли ходим оддий ишчи бўлиб ишламоқда. Буларнинг кўпчилиги маҳаллий миллат ёшларидир. Айни кунларда эса «Шўртангаз» ёшларидан 68 киши нефть, газ саноати мутахассислари тайёрлайдиган институтларда, 48 киши ўрта махсус ўқув юртлари, техникумларда таълим олмоқда. Халқ депутатлари вилоят Совети ижроия қўмитаси қарори билан Шўртан газчиларига 10 минг гектар ер ажратилди. Бу ерда махсус давлат хўжалиги ташкил этилди. 200 гектар ер ўзлаштирилди. Хўжаликда 10 минг бош қўй, 3 минг чўчқа, 450 бош қорамол боқиляпти. Неча-неча минглаб гектар лалми ерларда ем-озуқабоп арпа-буғдой маккажўхори, беда экилиб, мўл ҳосил олинаётир.

Ўтган ўн йил ичида жами 70 минг квадрат метр уй-жой, 2 та болалар боғчаси, маъмурий бино, бир неча ўн километрлик йўллар қурилиб, фойдаланишга топширилди. Шу кеча-кундузда эса 107 ўринли мактаб, спорт комплекси, 100 ўринли касалхона, 320 ўринли болаларни даволайдиган касалхона, 320 ўринли боғча ва бошқа объектлар барпо этилмоқда. Қарши шаҳрида китоб ва саноат моллари савдо комплекслари қуриб битказилди. 1991 йилда Қарши ва Ғузор шаҳарларида ўнлаб турар-жой бинолари, умуман 5 минг кишига шахсий участка қуришга ёрдамлашилади.

«Шўртангаз» конлари! Бу улкан корхона ишга тушгандан буён мамлакат 96 миллиард куб метр газ олди. Нефть, конденсат олиш ҳам бир неча юз минглаб тоннани ташкил қилди.

Бошқарма ўтган йили 1989 йилга нисбатан 150 миллион 171 минг куб метр кўп газ қазиб чиқарди. Планга қўшимча 55 тонна нефть, 2199 тонна конденсат, 16 тонна суюлтирилган газ қазиб олиниб, энг юқори кўрсаткичга эришилди. Бошқарма ходимларидан Абдураҳим Алиев, Гилдон Айгулин, Исмат Жалилов, Валентин Гуряев, Александр Ишменов, Умар Фатхуллин, Юрий Попков, Ниёз Сувонов, Борис Иванов ва бошқалар корхона шуҳратини оширишда ўрнак кўрсатяптилар.

Конлар комплекси қурилиши учун давлатнинг 250 миллион сўмдан зиёд капитал маблағи сарфланди. Кончилар етказиб берган газ, нефть, конденсат эвазига тушган пул ҳам сарфланган харажатларни қоплаб юборди.

— Лекин олдинда ҳали бир неча муаммолар бор,— дея бармоқ билан санай кетди Тўлқин Омонов. — Биринчиси, газ конлари бошқармасида ишлаб чиқариш режалари оширилиб бажарилаётганлиги туфайли ижтимоий фондлар йил сайин ошиб бормоқда. Ортиқча даромадларимиз ва пул мукофотларимизни инженер-техник ходимлар, ишчилар маошига қўшимча қилиб беряпмиз. Шу туфайли ҳам 1980 йили корхонада ҳар бир меҳнат аҳлининг ўртача ойлик маоши 207 сўм бўлса, бу рақам айни пайтда ойига 400 сўмни ташкил этяпти. Шунингдек, кексалар пенсияга узатилганда уларга бир йўла минг сўмдан, келин-куёвлар турмуш қуришганда 1500 сўмгача ёрдам пули ажратяпмиз. Юзлаб одамларни бепул курортларга, дам олиш уйларига юбормоқдамиз.

Бироқ молия органлари, «Средазгазпром» ишлаб чиқариш бирлашмасининг баъзи ходимлари бунга қаршилик кўрсатяптилар. Корхоналарнинг ички ишларига ҳуда-беҳудага аралашавермаслик керак, деган фикрдамиз.

Иккинчиси, қазиб чиқараётган газимиз, нефтимиз, конденсатимиз таркибидаги турли-туман кимёвий моддаларни қайта ишлаш билан халққа неча-неча миллиардлаб метр газламалар, юз минг тонна каучуклар олиш мумкин. Бельгия, Япония фермерлари биз билан ҳамкорликда ана шундай маҳсулотларни ишлаб чиқарадиган газ-кимё комплекси ва газлама тўқув корхоналари қуришга розилик бердилар. Шу йўл билан бир неча минглаб кишини ишга жойлаштириб, ишсизлик муаммосини бартараф этмоқчимиз. Афсуски, жумҳуриятда ҳам, Москвада ҳам, бундай олижаноб ишга панжа орасидан қарайдиганлар кўп. Учинчиси, бу ерда гўшт маҳсулотлари, айниқса консерва ишлаб чиқарадиган, мева-сабзавот маҳсулотларини қайта ишлайдиган корхоналар қуриш зарур. Мутасадди вазирликлар бу борада кончиларга амалий ёрдам бермоқлари лозим, деб ҳисоблайман.

М. КАРОМОВ,
О. МЎМИНОВ.

САҲОВАТ

ХАЙРИЯ

Москва район партия ва совет ташкилотлари, шунингдек, Шаҳрихон шаҳар Совети ижроия қўмитаси ҳузуридаги «Тижорат» маркази раҳбарлари ҳайит арафасида шаҳардаги бир неча ночор яшаётган оилалар ҳузурида бўлдилар.

«Тижорат» маркази ўз фойдаси ҳисобидан ана шундай оилалар учун 12 минг сўм маблағ ажратди. Шаҳардаги 65 нафар қаровсиз ва ночор оилага ҳайит арафасида 200 сўмдан маблағ берилди.

— Мен бундай хайриядан беҳад миннатдор бўлдим, — дейди Иваново кўчаси 2-хонадонда истиқомат қилувчи 90 ёшли Саодат буви Эгамбердиева. — Шаҳар раҳбариятининг биз кексаларга кўрсатаётган эҳтиромини ҳар қанча улуғласак арзийди.

Шаҳардаги Тожихон Ҳайитова, Ризвон буви Қобулова, 1-гуруҳ ногирони Олимжон Аҳмедов, Темиржон Абдуллаев сингари уруш ва меҳнат фахрийлари ҳам рўза ҳайити арафасида пул маблағи билан таъминландилар.

Воқеа рўй берган жойдан репортаж

ТАБИИЙ ОФАТ БИЛАН ЮЗМА-ЮЗ

Наманган вилоятининг Чуст, Косонсой, Янгиқўрғон районлари тоғ этакларига жойлашгани учун ҳам бу ерларнинг табиий шароити бошқа жойлардан кескин фарқ қилади.

Ўтган икки кун давомида бу ерда жала, дўл ёғиб, Чуст ва Косонсой районларининг экин майдонларига жиддий зарар етказди. Биргина «Косонсой» давлат хўжалигининг ўзидагина 46 гектар майдонда униб чиққан картошка, 75 гектар пиёз, 40 гектардан зиёд карам кўчатлари, 39 гектар помидор лойқа остида қолиб кетди. «Коммуна» ва «Ленин йўли» жамоа хўжаликларидаги экинтикин ишлари вақтинча тўхтаб қолди. Ерга қадалган барака уруғларини эса сел ювиб кетди.

Чуст районида ҳам табиий офатдан Чустий, Калинин, Фрунзе, Навоий номли жамоа хўжаликлари, «Коммунизм», давлат хўжалиги экин майдонлари зарарланди. Бу ерларда қалин дўл ёғди. Айрим жойларда дўлдан ер юзи оқариб кетди. Унинг қалинлиги 20—25 сантиметргача етди.

Табиий офатдан район чорвадорлари ва «кумуш тола» бунёдкорлари ҳам жиддий зарар кўрдилар. 333 гектар ердаги бедазор пайҳон бўлиб, 165 гектар тутзорда тут барглари тўкилиб кетди.

Айни пайтда ҳар икки район меҳнат аҳли матонат билан меҳнат қилишмоқда. Табиий офат оқибатларини бартараф этиш учун халқ ҳашарга чиққан.

А. МАДАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

● Андижон вилояти маҳаллий саноатига қарашли тикувчилик бирлашмаси чеварлари Зарифахон Йўлдошева (чапда) ва Маҳбубахон Мамажоновалар ишчиларнинг ўзаро беллашувида ғолибликни қўлдан бермай келаётирлар.

СУРАТДА: меҳнат пешқадамлари смена олдидан.

Т. ҒАФУРОВ олган сурат.

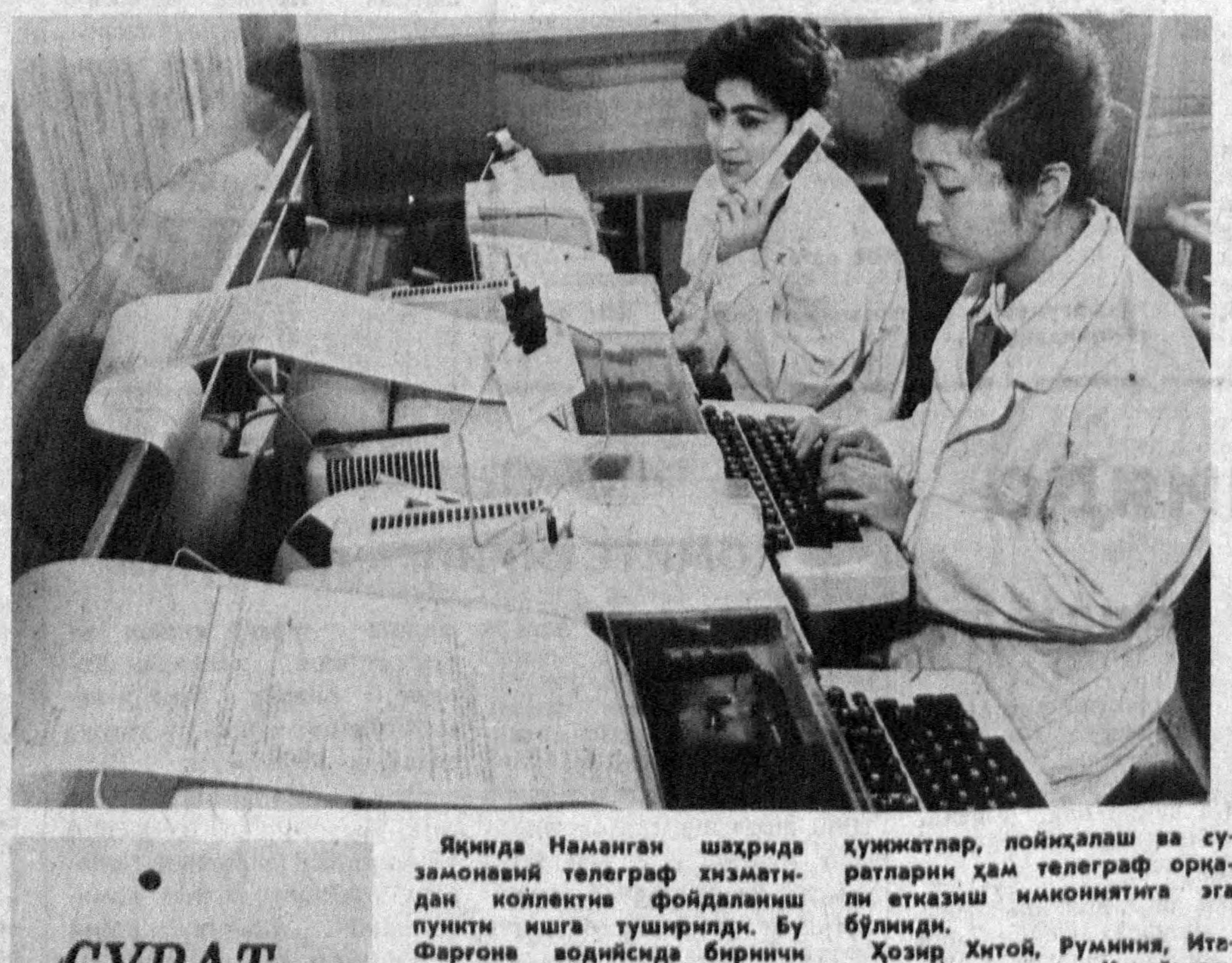

СУРАТ-АХБОРОТ

Яқинда Наманган шаҳрида замонавий телеграф хизматидан коллектив фойдаланиш пункти ишга туширилди. Бу Фарғона водийсида биринчи бўлиб очилган телеграф марказидир.

Унинг хизмат вазифаларига халқаро телеграф комплекси талабларига жавоб берувчи — телекс, телефакс, сурат-телеграф ва абонент-телеграф алоқаларини бажариш киради. Эндиликда мазкур пункт орқали жаҳоннинг барча мамлакатлари билан тўғридан-тўғри сўзлашув алоқаси ўрнатиш, ҳужжатлар, лойиҳалаш ва суратларни ҳам телеграф орқали етказиш имкониятига эга бўлинади.

Ҳозир Хитой, Румыния, Италия, Голландия ва Қувайтдаги мижозлар Наманган билан дастлабки алоқани йўлга қўйишди.

СУРАТДА: пункт телефонисткаси Муҳаббат Жамолова (чапда) ва телекс оператори Светлана Тяинларни кўриб турибсиз.

А. КОВТУН (ЎзТАГ) олган сурат.

ОДАМЛАР САРСОН БЎЛМАСИН

Сирдарё вилояти партия комитети ва партия назорати комиссияси ходимлари яқинда Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон ССРда аҳолига энг зарур молларни белгиланган миқдорда сотишни назорат қилишни кучайтириш тўғрисида»ги қарори Гулистон шаҳрида қандай амалга оширилаётганини текширдилар.

ХАЛҚНИНГ МАНФААТИ —ҲАММА НАРСАДАН УЛУҒ

Ушбу текширишда бозор иқтисодиётига ўтиш пайтида аҳолини энг керакли озиқ-овқат маҳсулотлари билан ўз вақтида узлуксиз таъминлаш борасида бир қатор камчиликлар борлиги аниқланди. Вилоят ижроия комитетининг мазкур масала юзасидан шу йил 9 мартда қабул қилган қарори Гулистон шаҳар ижроия комитети томонидан ижрочиларга, шунингдек, истеъмолчиларга вақтида етказилмаган. Натижада нарх-наво ислоҳ қилинганидан сўнг орадан бир ҳафта ўтган бўлишига қарамай, шаҳардаги қатор озиқ-овқат дўконларига вақтида энг зарур моллар етказиб берилмаётир. Жумладан, текшириш ўтказилган куни шаҳардаги 14-дўконда туздан бошқа ҳеч қандай озиқ-овқат маҳсулоти йўқлиги маълум бўлди. Шаҳарнинг маҳалла қисмида жойлашган 9-дўкон филиалида ҳам шундай аҳвол. Дўкон мудири Мухтор Маматқулов, сотувчи Бўрибой Эргашев ҳатто магазинга қанча аҳоли бириктирилганини ҳам билмайдилар.

Шаҳар ижроия комитети ходимларининг сусткашлиги туфайли аҳолига таъминот дафтарчалари етказиб беришда чалкашликларга йўл қўйилмоқда. Масалан, 7-маҳалла комитети ҳудудида 356 оила ёки 1950 киши истиқомат қилади. Шундан 308 оилага ёки 1672 кишига таъминот дафтарчаси тарқатилган, холос.

Шунингдек, 8-маҳалла комитетида 425 оила бор. Шаҳар ижроия комитети эса фақат 400 оилага талон ажратган. 120 оилага эса талон берилмагани ва дўконларга бириктирилмагани сабабли шу пайтгача ўзларига тегишли озиқ-овқат маҳсулотларини ололганлари йўқ.

Текширув чоғида шаҳарнинг 3-микрорайонидаги 39-дўконда 980 шиша минерал сув, 1110 шиша пахта мойи сотувга чиқарилмай, омборхоналарда яшириб қўйилганлиги аниқланди. 4-микрорайондаги 27-дўконда эса озиқ-овқат маҳсулотлари фақат пештахталардагина қолган, омбор эса бўш ётибди. Ваҳолонки, берилган кўрсатмага биноан камида 10 кунга етадиган озиқ-овқат маҳсулотлари дўконларда ғамлаб қўйилиши лозим эди.

Текшириш пайтида шаҳарнинг бошқа жойларидаги дўконларда ҳам савдо қоидалари бузилаётгани маълум бўлди.

Сирдарё вилояти партия қўмитаси бюросида мазкур масала юзасидан шаҳар ижроия комитетининг раиси Т. Раҳимов, вилоят савдо бошқармаси бошлиғи А. Одилов ва бошқа мутасадди ходимларнинг ҳисоботлари эшитилди ва улардан мавжуд камчиликларни қисқа муддатларда тугатиш талаб қилинди.

А. УМАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

(Давоми. Боши биринчи бетда).

қайси йилда нима қуришимиз, қанча маҳсулот беришимиз ҳам марказдан белгиланарди. Шуни ҳам айтиш керакки, маъмурий буйруқбозлик юзага келтирган бундай аҳвол нафақат бизга, мамлакатимиздаги бошқа жумҳуриятларга ҳам хос эди. Қайта қуришнинг шарофати туфайли жумҳуриятлар ўзларининг давлат ва иқтисодий мустақиллигини эълон қилди. Натижада маъмурий-буйруқбозлик усули ўз-ўзидан барҳам топа бошлаяпти, унинг ўрнига ўзаро манфаатли алоқалар вужудга келяпти. Ана шу жараённи ҳисобга олиб баҳо берилганда ҳам Олмаотадаги учрашувнинг роли каттадир.

ОЛМАОТАДА имзоланган Битимга мувофиқ биз Ўзбекистон ва Туркманистон жумҳуриятлари ўртасида келгуси йилларда амалга оширилиши мўлжалланган тадбирлар, ишларнинг келишиб олинган кўламларини ойдинлаштириб олдик. Бунинг учун икки тарафдан махсус гуруҳлар тузилди. Улар ғоят самарали ишлашди. Натижада кўп томонлама ҳамкорликнинг аниқ, пухта ўйланган дастури ишлаб чиқилиб, улар иккала жумҳуриятлар раҳбарлари томонидан имзоланди. Дастур 1996 йилга қадар бўлган муддатни ўз ичига олган. У икки жумҳуриятнинг баравар шерикчилигига, тенглигига, ўзаро манфаатли фойда кўришига асосланган бўлиб, кишилар турмушини яхшилашни, мавжуд муаммо ва қийинчиликларни бартараф этишни кўзда тутади. Мазкур йилга мўлжалланган дастлабки режаларни амалга оширишга киришилди. Улар орасидан аҳолини ишга жойлаштириш, меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланиш, кадрлар ва мутахассислар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш бўйича жумҳуриятлараро Мувофиқлаштирувчи кенгаш тузилаётганлигини алоҳида ажратиб кўрсатмоқчиман. Бунинг иккала жумҳурият учун ҳам нақадар муҳим аҳамиятга молик эканлигини тушунтириб ўтиришнинг ҳожати бўлмаса керак. Негаки, Ўзбекистон ва Туркманистонда кишиларни ишга жойлаштириш масаласида муаммолар оз эмас. Кенгашнинг бош мақсади бу борада ва юқори малакали кадрларни тайёрлаш соҳасида масалаларни биргаликда ижобий ҳал қилишга кўмаклашишдан иборатдир. Шундан кейин Ўрта Осиё жумҳуриятлари ва Қозоғистон аҳолиси миграциясини бошқариб турувчи механизмни ишлаб чиқишга киришилади.

Умуман олганда, ҳар иккала жумҳуриятга даҳлдор, иккаласи учун ҳам долзарб муаммолар кўп. Энг аввало, буни экология соҳасида кўриш мумкин. Амударё сувининг ифлосланишидан икки минтақа ҳам бирдай азият чекяпти. Оролнинг ҳалокати Туркманистонда яшовчи аҳолининг ҳам соғлигига, табиатга таҳдид соляпти. Шу билан бирга тез-тез табиий офатлар юз бериб турибди. Табиийки, буларнинг барчаси кишилар соғлигига салбий таъсир кўрсатяпти, қилинган кўпгина ишларни чиппакка чиқаряпти. Шуни ҳисобга олиб тез орада экологик фонд таъсис этишга келишиб олдик. У табиий офат рўй берган шароитда ўзаро ёрдамни, табиатни муҳофаза қилиш юзасидан ҳамкорликдаги ишларни маблағ билан таъминлайди. Зарурат туғилган пайтда бюджетларга ажратилган маблағлар самарадорлигини ошириш, минтақалараро аҳамиятга молик тадбирларни маблағ билан таъмин этиш учун минтақавий инвестиция банки ташкил қилишнинг аниқ чоралари ишлаб чиқиляпти. Шунингдек, бу йил тижорат, ширкат ва ҳиссадорлик банкларининг ҳамкорликдаги филиалларини вужудга келтириш ишлари бошлаб юборилади.

Бошқа соҳалардаги режалар ҳам катта. Небиттоғда, Иолатанда пайпоқ тўқиш, трикотаж фабрикаларининг қувватлари биргаликда ўзлаштирилади. Маридаги музлатгич ускуналари тайёрловчи машинасозлик заводи икки жумҳурият маблағи ҳисобига кенгайтирилади. Шундай йўл билан Қоработа посёлкасида газ плиталари, Тошкент яқинида полимер смоласи ишлаб чиқарувчи корхона қурилади.

Биз хорижий мамлакатлар билан алоқаларни ҳам биргаликда ўрнатмоқчимиз. Замонавий электрон ҳисоблаш машиналари ишлаб чиқарадиган чет эл фирмаси билан ҳамкорликда компьютерлар тайёрловчи корхона қуриш тадбирлари кўриляпти. Форс кўрфазига чиқишни кўзлаган ҳолда Тажан — Серахс — Машҳад темир йўл тармоғини барпо этиш режаси ҳам шартномадан ўрин олган. Бунинг амалга оширилиши чет эллар билан иқтисодий алоқаларнинг самарадорлигини оширишга, транспортга кетадиган харажатларни камайтиришга ёрдам беради.

МУСТАҲКАМ РИШТАЛАР

Кўриниб турибдики, иқтисодий ҳамкорлик уфқлари кенг. Шу ўринда ҳозирги пайтда ҳам бу борада икки жумҳуриятдаги кўплаб корхоналарнинг «юраги» бир-бирларисиз тепа олмаслигини қайд этиш зарур бўлади. Биз Ўзбекистондан қишлоқ хўжалиги машиналари, экскаваторлар, рангли металл, прокат, қувурлар, қурилиш материаллари, эҳтиёт қисмлар, газлама каби кўплаб маҳсулотлар оламиз. Уларсиз жумҳуриятимиз иқтисодиётининг «қон айланиши»ни тасаввур этиш қийин. Айни кезда қардошларимизга қурилиш материаллари, озиқ-овқат, кимёвий, ёнилғи-мойлаш маҳсулотлари, машиналарнинг қисмлари, табиий газ етказиб беряпмиз. Чегарадош хўжаликлар ўртасида бўлса ўзаро иқтисодий, маданий алоқаларнинг ришталари йил сайин мустаҳкамланиб бораётир. Айниқса, бу жиҳатдан Хоразм ва Тошҳовуз вилоятларининг қўшничилиги, иноқлиги ва дўстлиги диққатга сазовордир. Икки вилоят меҳнаткашлари Наврўзни, Ҳосил байрамларини, бошқа сайил ва тўйларни биргаликда ўтказишлари анъанага айланиб кетди. Хоразмда туркман, Тошҳовузда ўзбек ижодкор зиёлилари бирдай ардоқланади, таваллудлари кенг тантана билан нишонланади, номларига катта-катта боғлар ташкил этилган.

КЕЛГУСИДА жумҳуриятларимиз ўртасидаги маданий алоқаларнинг ришталари янада мустаҳкамланади, ривожланади, бойийди. Аниқроқ қилиб айтганда, ҳозирги кундагига нисбатан янги поғоналарга кўтарилади, кенг миқёс касб этади. Миллий адабиётларимизнинг энг яхши намуналарини чоп этишни нашриётлар ўз режаларига киритишяпти. Жумҳуриятлараро халқ ижодиёти фестиваллари, санъат байрамлари, тасвирий санъат кўргазмаларининг ўтказилиши доимий тус олади. Тарихий-маданий ёдгорликларни асраш бўйича тузилиши мўлжалланаётган илмий-методик кенгаш зиммасига обидаларни ўрганиш, таъмирлаш, муҳофаза қилиш, улардан замонавий шароитда фойдаланишнинг ягона илмий асосларини ишлаб чиқиш вазифаси юклатилади. Туристик алоқалар ривожлантирилади. Сайёҳлар учун ҳамкорликда замонавий меҳмонхоналар, дам олиш уйлари барпо қилинади.

Инсон соғлиги — эл бойлиги. Шу нуқтаи назардан жумҳуриятларимиз аҳолисининг сиҳат-саломатлигига баҳо берсак, бу йўналишдаги фаолиятимизда туб бурилиш ясамасдан туриб, аҳволни ўнглаб бўлмаслигини теран англаймиз. Негаки, жумҳуриятларимиз аҳолисининг кўпчилиги, Тошҳовуз, Хоразм, Қорақалпоғистонда эса 70 фоиздан зиёди у ёки бу касалликка чалинган. Бунинг устига минтақамизда болалар ўлими юқори, аёлларнинг анча қисми камқонлик касаллигига чалинган. Шифокорлар айрим жойларда оналарга чақалоқларини кўкрак сути билан боқишни таъқиқлашяпти. Негаки, сутлари болани заҳарлайди. Айрим чақалоқлар ҳатто буйрагида тош билан дунёга келяпти...

Эндиликда бундай фожиаларга тоқат қилиб бўлмайди. Кучларни бирлаштирган ҳолда бунга қарши курашишимиз, биринчи навбатда болалар ва оналар соғлиғини муҳофаза қилиш чораларини кўришимиз зарур. Бу борада ҳам дастлабки қадамлар қўйила бошланганлиги кишини қувонтиради. Жумҳуриятларимизнинг Соғлиқни сақлаш вазирликлари болалар касаллиги ва ўлимини камайтиришга хизмат қилувчи илмий асосларни ишлаб чиқишади. Маркази Тошкентда, бошқа жумҳуриятларда эса филиаллари бўлган фавқулодда ҳолатларда тиббий ёрдам кўрсатишни таъминловчи муассаса ташкил этилди. 1992 йилдан шерикчилик асосида Бўстонлиқда ва Байрамалида санаторийлар барпо этишга киришилади. Шунингдек, Орол бўйидаги аҳолининг соғлиғини ўрганиш, уни олдиндан билиш мақсадида комплекс тадқиқотларни ўтказиш йўлга қўйилади.

Олмаотадаги учрашувда қабул қилинган Ўрта Осиё жумҳуриятлари ва Қозоғистон халқларига Мурожаатнома бутун куч, билим ва ғайратни умумий фаровонлигимиз йўлидаги бунёдкорлик меҳнатига, бирлик ва жипсликни мустаҳкамлашга сафарбар этишга даъват билан суғорилганлигининг ўзиёқ унинг нечоғлик катта қимматга моликлигини кўрсатиб турибди. Айниқса, ҳозирги мураккаб бир шароитда амалга оширила бошланган барча ишлар, тузилаётган режалар асоси ана шу эзгу ниятлар пойдеворига қуриляпти, рўёбга чиқариляпти. Биз бундан мамнунмиз. Ўзбекистон ва Туркманистон жумҳуриятларининг иқтисодий, илмий-техникавий, ижтимоий соҳалардаги алоқалари янада равнақ топишига, тобора кенг кўлам касб этишига ишончимиз комил.

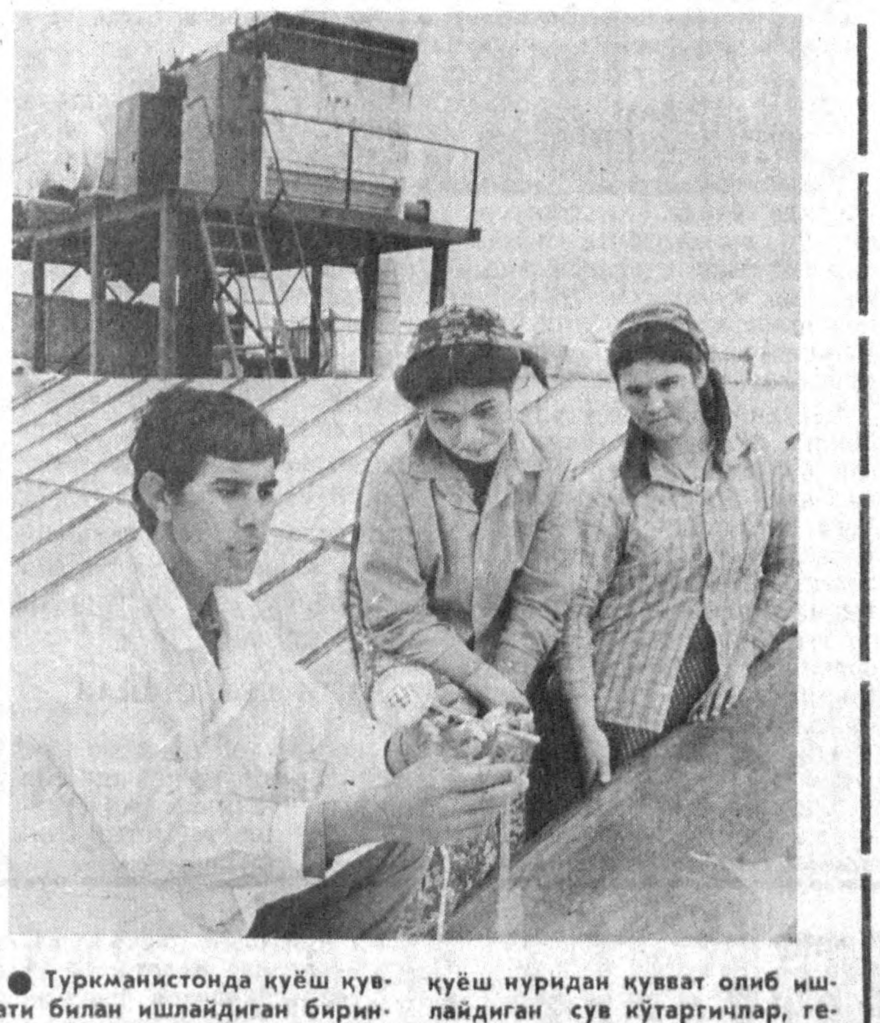

● Туркманистонда қуёш қуввати билан ишлайдиган биринчи пахта тозалаш цехи ишга туширилди. Республика Фанлар академиясининг «Қуёш» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси мутахассислари яратган қуёш қуввати ускунаси Ашхобод районидаги «Ленинизм йўли» давлат хўжалигида ўрнатилди. Бу ускуна бир кунда 40 тонна хом ашёни қайта ишлайди. Иш жараёнлари автоматлаштирилгани 30 кишини бошқа жойга кўчириш имконини берди. Харажатлар икки йилда қопланади. Ускуна йилига 12 минг сўмлик иқтисодий самара беради. Туркманистонлик мутахассислар шунингдек қуёш нуридан қувват олиб ишлайдиган сув кўтаргичлар, гелиостанциялар, сувни чучуклаштириб берадиган ускуналар ҳам яратмоқдалар. Ушбу суратда илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси ходими Чори Оллабердиев гелиоцех ишчиларига янги ускуналардан фойдаланишни ўргатмоқда.

МУРОДЛАР ҲОСИЛ БЎЛҒАЙ

Ҳар бир қишлоқнинг ўзига хос жиҳатлари бўлади. Бизда ҳам шундай. Азалдан ўзбеклар ва туркманлар қон-қардош бўлиб яшаб келяпмиз. Ҳаттоки ўзаро яқинлик, қариндош-биродарлик шу даражада қон-қонимизга сингиб кетганки, оилада фарзанд туғилганда ҳужжат расмийлаштириш пайтида миллати ўзбекми, туркманми—фарқига бормай ёзилаверган. Шу боис акаси — ўзбегу укаси туркман бўлиб яшаётган оилалар кўп.

Қизиғи шундаки, бундан бирор кишининг ҳафа бўлганлигини ҳали учратганимиз йўқ. Миллатини ўзгартирганини ҳам кўрмадик. Тўғриямда, аслида биз бир дарахтнинг икки шохи бўлган халқлармиз, томиримиз бир, урф-одатимиз, тақдиру тарихимиз ҳам айқашиб кетган.

Хўжалигимиз Туркманистоннинг Тахта райони билан туташ. Яъни икки жумҳурият чегарасида жойлашган. Жуғрофий жиҳатдан шундай. Лекин шу пайтгача қўни-қўшни бўлиб, чегара нималигини билмай яшаб келяпмиз. Бозоримиз ҳам бир, тўю маросимларимизни ҳам бирга ўтказяпмиз. Яқинда ўтган Наврўз байрами ва Ҳосил тўйлари бунга мисол.

Ўзим туркманман. Ўзбеклар орасида худди ўзбекдек яшаб келяпман. Бизнинг оиламизга ўтган йили янги ҳовли беришди. Ҳашар йўли билан 7 хонали уйнинг деворларини тўрт кунда тикладик. Ёрдамга бутун қўни-қўшнилар келишди. Ҳозир янги уйда яшаяпмиз. Шу билан айтмоқчиманки, уюшқоқлик бўлган жойдан ҳеч қачон қут-барака аримайди, ҳамжиҳат яшасак, муродимиз ҳосил бўлаверади. Истагим ана шу қадимий удумларимизни, урфимизни кўз қорачиғидек асрайлик, болаларимиз онгига сира ўчмас қилиб сингдирайлик, уларни қон-қардошлик руҳида тарбиялайверайлик.

Қорли АШИРОВ,
Хоразм вилояти Қўшкўпир районидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги пудратчиси.

ЎЗБЕКИСТОН—ТУРКМАНИСТОН:
ҚАРДОШЛИГИМИЗНИНГ ЁРҚИН САҲИФАЛАРИ

ҚЎШНИ ҚЎШНИГА МАДАДКОР

Бухоро вилоятининг Туркманистон ССР Чоржўй вилояти меҳнаткашлари билан дўстлиги кўп йиллик анъаналарга эга. Айниқса вилоятнинг жанубидаги Олот ва Қоракўл районлари меҳнаткашлари туркманистонлик дўстлар билан аҳил яшашади.

Бозор иқтисодиётига ўтилаётган ҳозирги шароитда бу дўстлик айниқса самарали бўляпти. Озиқ-овқат ёки кийим-кечак тақчиллашиб қолганида ўзбек ва туркман матлуботчилари ўзаро маҳсулот айирбошлашди. Ёнилғи танқислиги шароитида ҳам қардошлар ўзбек дўстларига мадад қўлини чўзишди.

Чоржўй вилоятининг Нефтезавод шаҳри ишчилари бухороликларнинг ёрдам сўраб қилган мурожаатларини ерда қолдиришмади. Завод мутахассислари Олот ва Қоракўлга келиб хўжалик, ташкилот ва муассасалар билан ўзаро шартнома тузишди. Кўп ўтмай тақчил ёнилғи ортилган вагонлар етиб келди. Қишлоқ хўжалик ишларида айни қизғин паллада тўхталиш юз бермади.

В. ЖУМАЕВ,
«Бухоро ҳақиқати» вилоят газетаси мухбири.

Қарши шаҳар меҳнаткашларининг Туркманистон ССРнинг Керки шаҳри ва райони аҳолиси билан расмий дўстлик алоқаси ўрнатганлигига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Шундай бўлсада Керкида Қарши шаҳар кунлари, Қаршида эса Керки райони кунлари ўтказилди. Икки кун давомида ўзбек ва туркман халқлари вакилларининг қизиқарли учрашувлари, маҳаллаларда дилтортар суҳбатлар, турли хил ижодий кўргазмалар, томошалар бўлиб ўтди. Меҳмонлар қадимий ва навқирон Қарши шаҳрининг диққатга сазовор жойларини сайр этдилар. Мухбиримиз ҳам имкониятдан фойдаланиб меҳмон ва мезбонлар билан суҳбатлашди.

ЯХШИ АНЪАНАЛАР

Давронберди ДАВЛЕТОВ, Керки район партия комитетининг котиби: — Бир дарёдан сув ичиб келаётган эмакдош халқмиз. Туркман ва ўзбекларнинг дўстлиги азалий. Бу дўстликка ҳеч қандай раҳна тушмайди. Юртимизда кўплаб ўзбеклар бор. Қашқадарёнинг Баҳористон, Усмон Юсупов ва Муборак районларида ҳам ҳамюртларимиз — туркманлар яшайди. Улар учун ҳамма шарт-шароит яратилганлигини кўриб ниҳоятда хурсанд бўлдик. Районимизда иккита ўзбек мактаби бор. Ўқитувчи кадрлар, ўқув қуроллари етказиб беришда Ўзбекистон жумҳуриятидаги олий ва ўрта махсус ўқув юртлари катта ёрдам беряпти. Дўстлигимиз ришталари тобора мустаҳкамланиб боряпти. Биз Қарши шаҳри билан иқтисодий, илмий-техникавий алоқани бошлашга тайёрмиз. Автомашиналарнинг ўтиб-қайтиши учун Амударёда кўприк қурилди. Шу кунларда деҳқонларимиз шу дўстлик кўпригидан ўтиб Қашқадарё бозорларига ўзлари етиштирган эртаки сабзавот маҳсулотларини олиб келиб, эл дастурхонини тўкин қиляптилар.

Александр СОРОКИН, Керки ремонт заводи токари, Туркманистон ССР халқ депутати: — Очиғи, марказий матбуотда ёзилган рус тилида сўзлашувчи кишилар Ўзбекистонни тарк этяпти, деган гапларга ишонмагандим ва ишонмайман ҳам. Чунки ўзбек ва туркман халқларининг қанчалик меҳмондўстлигини, одамохунлигини биз жуда яхши биламиз ва қадрлаймиз. Бу ҳақда 70 ёшли онам Мария Александровна ҳам доимо фахрланиб гапирадилар. У киши рус тили каби туркман ва ўзбек тилида бемалол сўзлайдилар.

Корхонамизда ҳам туркман, ўзбек, рус, украин, қозоқ каби ўндан зиёд миллат вакиллари бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилишаётир. Улар ўзаро дўст ва бир-бирига кўмакдош, меҳр-оқибатли. Мен халқлар ўртасида иззат-ҳурмат, барқарор дўстликка ҳеч қачон раҳна тушмаслигини истайман.

Қодирқул ТАГАНОВ, Керки шаҳар матлубот жамияти ходими: — Бу йилдан бошлаб икки қардош шаҳарда савдо дўконлари очилиши мўлжалланмоқда. Икки халқ бир-бирига керакли маҳсулотларни етказиб бериши фаровонликни оширишга хизмат қилади, албатта. Дўстлик бор жойда ўзаро ёрдам, бир-бирининг дардига малҳам бўлишдек эзгу фазилатлар бузилмаслиги лозим, деб ҳисоблайман.

Саҳрогул АЛЛАЕВА, Керки районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг «Эрсорининг қизи» фольклор-этнографик ансамбли қатнашчиси: — Ансамблимиз ташкил этилганига икки йил бўлди. Унда жамоат хўжалигида жойлашган болалар боғчаси тарбиячилари ва колхозчилардан иборат 30 дан зиёд ҳаваскор йигит-қизлар фаол иштирок этмоқда. Репертуаримиз туркман урф-одатлари ва қадимий анъаналари тараннум этилган дилрабо куй ва қўшиқлар, Ўрта Осиё халқларининг ёр-ёрлари, тўй-ҳашамларда айтиладиган лапарлардан иборат.

Суҳбатга Қарши шаҳар ижроия комитетининг раиси Анвар ШУКУРОВ қўшилди: — Шаҳарларимиз ўртасидаги дўстлик алоқалари тобора мустаҳкамланиб бораяпти. Туркман деҳқонлари Қарши бозорларини ўзлари етиштирган эртаки сабзавот ва бошқа хил неъматлар билан тўлдириб маъмурчиликка ҳисса қўшиб келмоқдалар. Бозор иқтисодиётига ўтилаётган шароитда бу ишни янада кучайтириш учун ҳамма имкониятлардан фойдаланамиз. Дўстлик ва ўзаро ёрдам бундан кейин янада амалий тус олади. Биз ҳам ўз навбатида керкиликларга маҳсулотларимиздан инъом этамиз. «Каршистрой индустрия» ишлаб чиқариш бирлашмаси тайёрлайдиган қурилиш материаллари билан ёрдам кўрсатамиз. Қадимий дўстлик анъаналаримиз кенг қулоч ёзади.

● Ашхобод шаҳридаги Дзержинский номли ип-газлама комбинати республикадаги энг йирик корхоналардан бири. Бу ерда тўқилган газламалар рангдор ва лишиқлиги билан машҳур ва харидоргир. Ушбу суратда комбинатнинг ип-йигирув цехи акс эттирилган.

● Қари билганни пари билмайди. Ашхобод районидаги «Совет Туркманистони» колхози раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР халқ депутати Муродберди Сапиев ҳар қандай янги ишга қўл уришдан олдин албатта овул оқсоқоллари билан маслаҳатлашади. Бу хўжалик аҳолиси турмуш даражаси яхшилиги, барча соҳалар ривожланганлиги билан районда ном чиқарган. Сиз ушбу суратда хўжалик правлениеси раиси М. Сапиевни оқсоқоллар билан маслаҳатлашаётган пайтида кўриб турибсиз.

К. НАЗАРОВ ва К. МУРОДОВ суратлари.

*

СИЗ БИЛАН ОБОД УЙИМ

Хўжалигимиз марказида икки қаватли ажойиб маданият саройи бор. Унинг ичига киришингиз билан девор, эшиклардаги нафис безаклар, ганчкорлик ишларини кўриб кўзингиз яшнаб кетади. Уни хивалик усталар ишлашган. Унинг ёнидаги санъат мактабида ўзбек куй ва қўшиқларини болалар севиб ўрганишади. Кутубхоналаримиз, уйларимиз тўридан Навоий, Огаҳий асарлари, замонавий ўзбек адибларининг китоблари жой олган. Ўзбекистонлик пахтакорлар, айниқса хоразмлик дўстларимиз билан азалдан тез-тез учрашиб турамиз. Қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам улар билан мусобақалашиб, ўзаро тажриба алмашиб ишлаб келяпмиз. Бир сўз билан айтганда, ишда ҳам, ҳаётда ҳам кўп томонлама ҳамдўст, ҳамнафасмиз.

Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон ССР раҳбарларининг Олмаотадаги учрашувида қабул қилинган Баёнот ва Битимни халқимиз зўр қониқиш билан кутиб олди. Навбатдаги вазифа ўша битимни амалга оширишдир. Бу жиҳатдан дастлабки қадамлар қўйилганлиги, жумҳуриятлар ўртасида аниқ-равшан шартномалар имзоланаётганлиги бизни қувонтиряпти. Ишнинг бошланиши яхши бўлса, унинг пировард натижаси ҳам самарали бўлади.

Саъдулла РЎЗМЕТОВ,
«Туркманистон ССР 40 йиллиги» жамоа хўжалигининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.
Тошҳовуз вилояти.

ДЎСТСИЗ КИШИ — ҚАНОТСИЗ ҚУШ

Шовот районидаги «Коммунизм» жамоа хўжалиги билан Тошҳовуз вилояти Октябрь районидаги «Дўстлик» жамоа хўжалиги ўртасида иқтисодий, қардошлик алоқалари ўрнатилган. Хўжалик раиси Омонгелди Тожибоев билан шу ҳақда суҳбат қурдик.

— 1988 йилнинг баҳори эди, — дейди О. Тожибоев — Хўжалигимизга хоразмликлар ташриф буюришди. Қардошларимизни кўриб кўнглимизга ҳам кўклам келгандай бўлди. Бу гапларни шунчаки тилга келганидан айтаётганим йўқ. У асл асосга эга. Рости, ўша кезларда хўжалигимизнинг мақтангудек томони кам эди. Атроф бийдай чўл, унинг бир қисми ўзлаштирилиб, хўжалигимиз ташкил қилинганди. Сув тақчил, бунинг устига ерларимиз мелиоратив ҳолати умуман талабни қондирмасди. Хуллас, шундай шароитда яшаш ва ишлашнинг оғирлигини биласиз. Лекин деҳқонларимизнинг иродасига, матонатига раҳмат. Бу каби мушкулликларни енгишга интилиб, йил сайин ишни яхшилаб, ҳосилдорликни ошириб боришарди.

Шовот районидаги «Коммунизм» жамоа хўжалигидаги аҳвол бунинг акси экан. Бу ерда ҳар бир қарич ер ҳисобли. Аҳолининг ерга бўлган талаби юқори. Биз ўшанда икки хўжалик ўртасида ўзаро ҳамкорлик тўғрисида шартнома туздик. Биз дўстларимизга еримиздан ижарага беришга қарор қилдик, улар эса, қурилиш ишларини амалга оширишда ёрдам кўрсатишга ваъда беришди.

Биз ҳам кўп ўтмай қўшнилар ҳузурига бордик ва ғоят яхши таассуротлар билан қайтдик. Энг муҳими, улар хўжалигимизни қай йўсинда ривожлантиришнинг йўл-йўриқларини режалаштиришимизда ёрдам беришди. Пахтанинг ўзидан ҳосилдорлик 30 центнердан кам бўлмас экан. Деҳқончилик маданияти юксак, меҳнат қилиш ва дам олиш учун шарт-шароитлар яратилган. Чорвачиликда улар эришган муваффақиятлар биз учун ҳали орзу. Ҳар бош сигирдан уч минг литрдан ошириб сут соғиб олиняпти. Ферма замонавий, механизациялашган, соғувчилар учун дам олиш хоналари, сауна, спорт иншоотлари бор.

Бизда шундай фикр туғилди. Шундай фермани бизнинг хўжаликда ҳам қуришнинг имкони бўлмасмикан? Бу борада ёрдам бера олмайсизларми? Таклифимиз уларга маъқул бўлди. «Коммунизм»ликлар ферма қурилишини ўз зиммаларига олишди. Комплекс тез орада ишга тушади. Шу ўринда ўтган вақт мобайнида сигирлар бош сони кўпайганлигини, маҳсулдорлик қарийб икки баравар ошганлигини ҳам қайд этмоқчиман. Боиси, бу муваффақиятда ҳам шовотлик қардошларимизнинг улуши бор.

— Дўстлик алоқалари беғараз ва беминнат бўлиши керак. Айни чоғда иқтисодий ҳамкорлик ўзаро манфаатли, тенг шерикчилик асосида қурилиши зарур. Сизлар ана шу «нозик» масалаларда қандай йўл тутяпсизлар?

— Ҳақиқатан дўстлик беғараз ва беминнат бўлмас экан, унинг умри узоққа чўзилмайди. Шу билан бирга бир-биримизни маънавий бойитишга хизмат қилмоғи даркор. Хўжаликларимиз ўртасидаги қардошлик алоқаларининг пойдевори ана шу асосда вужудга келган ва шундай ривожланиб, мустаҳкамланиб бораяпти.

Кейинги серташвиш икки йилни олайлик. Турли табиий офатлар, сув танқислиги рўй берди. Биз ўша оғир кезларда бамаслаҳат иш тутдик; илғор пахтакорларимиз бир бирлари билан тажрибаларини баҳам кўришди. Маслаҳатли иш бузилмас, дўстлар маслаҳати олтиндан қиммат, деган халқимиз нақллари амалда ўз исботини топди. Буни барча мушкулликларни енгиб чиқиб, мўл ҳосил етиштирганимиз кўрсатиб турибди. Пировард натижада бизлар ҳам, қардошларимиз ҳам кейинги икки йилда вилоятларимизнинг энг илғор хўжаликлари қаторида маррага етиб келдик. Шунга ўхшаш мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Яна бир нақл бор: ҳисобли дўст айрилмас. Иқтисодий ҳамкорлик бу нақлларга амал қилинган ҳолда олиб бориляпти. Бозор муносабатларига ўтилаётган бир шароитда бусиз ишлаб бўлмайди. Бир-бирларимиздан қарзимиз йўқ, дўстларимиз фақат хўжалигимизга клуб, дала шийпонлари, бошқа биноларни қуришда ўз кўмакларини аямасалар бўлгани. Шунингдек, биз қўшниларнинг Орёл области билан ҳамкорликларини ўрганиб, шу асосда иш тутмоқчимиз.

Дўстлик ҳақида қанча гап айтилса шунча оз. Бу борада кейинги пайтда амалий натижаларга эришила бошлангани қувончли. Яна бир мамнун бўларли томони — бундай эзгу ҳамкорлик Октябрь ва Шовот районлари, вилоятлар ўртасида ҳам тобора ривожланиб, мустаҳкамланиб боряпти. Демакки, бундан меҳнаткашларимиз ютмоқда, ўзбек ва туркман халқларининг дўстлиги янада юқори поғоналарга кўтарилмоқда. Аслида одамлар учун бундан зиёда бойлик йўқ.

Суҳбатдош: А. ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

АСКАР ФАРЗАНДЛАРИМИЗ ҲАЁТИДАН

Жумҳурият Олий Кенгаши Мудофаа, давлат хавфсизлиги ва ҳарбий хизматчиларни ижтимоий ҳимоя қилиш масалалари қўмитасига Ватанимизнинг турли чеккаларидаги ҳарбий қисмлардан кўплаб хатлар келяпти. Уларнинг кўпчилигида ҳамюртларимизнинг жанговар ва сиёсий тайёргарликда эришаётган ютуқлари ҳақида ҳикоя қилинади.

УНДАН ЎРНАК ОЛИНГИЗ

Жамшид Муродов хизмат даврида ўзини интизомли, ғамхўр ва талабчан командир сифатида кўрсатди. 1 даражали мутахассис Жамшид бошчилик қилган бўлим ўқув машқларида мунтазам юқори кўрсаткичларга эришмоқда.

Шахсий составга уддабуронлик билан раҳбарлик қилган бу ташаббускор йигит бир неча бор қисм қўмондонлиги томонидан рағбатлантирилди. Муҳим давлат аҳамиятига эга бўлган топшириқни намунали бажарганлиги туфайли «Жанговар навбатчиликда ўрнак кўрсатганлиги учун» кўкрак нишони билан мукофотланган.

ИЛҒОР ҚУРУВЧИ

Хизматнинг дастлабки кунлариданоқ С. Муродов қўмондонлик ва сафдошлари эътиборини қозонди. У топширилган ишни кўнгилдагидек бажариб, ҳарбий билим ва жанговар техникани чуқур эгаллашга ҳаракат қилди. Уни бўлим командири қилиб тайинлашганда ана шу фазилатлари ҳисобга олинди. Сержант С. Муродов бўлим сардори сифатида ҳарбий жамоанинг кучи унинг жипслигида эканини яхши билади. Шунинг учун у ўз қўл остидагиларда дўстлик, уюшқоқлик каби хислатларни тарбиялаш учун ўз кучини ва вақтини аямайди.

ҚЎЛИ ГУЛ ОШПАЗ

Аскарлар ошхонасига мудир тайёрлаш тўғрисида гап борганда кўпчилик бир овоздан оддий аскар Анвар Очилов номини таклиф этди. Анваржон бу вазифани ҳалол ва масъулият билан бажаришга киришди. Ахир аскарлар кайфияти ошхона ишига ҳам боғлиқ-да. Хизматдошлари қувноқ, одамшаванда бу йигитни чин дилдан ҳурмат қиладилар.

ФАХР

Оддий солдат Тўлқин Ҳайдаров номини хизматдошлари фахр ва ифтихор билан тилга оладилар. У ҳарбий билим ва жанговар техникани қунт билан эгаллаб, ўзига топширилган қуролни намунали ҳолда сақламоқда. Ҳарбий хизматнинг барча қийинчиликларини қатъийлик ва чидам билан енгяпти.

Тўлқин жанговар ва сиёсий тайёргарликда эришаётган юқори кўрсаткичлари учун қисм қўмондонлиги томонидан бир неча бор мукофотланди. Унинг кўксини «Жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочиси» нишони безаб турибди.

● **Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби ҳайкалтарош Дамир Рўзибоевни ҳар якшанба куни ёш истеъдодлар даврасида учратасиз. У Ўзбекистон рассомлар уюшмасида жамоатчилик асосида тузилган болалар студиясига раҳбарлик қилади. С. ВЕЛИЧКИН олган сурат. (ЎзТАГ).**

САЛОМАТЛИК ПОСБОНЛИГИДА

ГИЁҲ ПЛАНТАЦИЯЛАРИ

● Ҳисор тоғ тизмаси этакларида наъматак плантациялари гуллади. Ўтган кузда Яккабоғ ўрмон хўжалигининг ходимлари бу ерга 25 минг туп кўчат экишган эди. Бу кўчатлар қишдан яхши чиқиб, денгиз сатҳидан 1400 метр баландликдаги иқлимга мослашди.

Наъматакнинг шифобахш хусусиятлари қадим замонларданоқ маълум. Унинг ёввойи буталари одатда бориш қийин бўлган жойларда учрайди, шунинг учун меваларини териш ҳам осон эмас. Бироқ мутахассислар бу бутани маданийлаштириш ва плантацияларда ўстириш мумкинлигини исботладилар. Ўрмончилар буни амалда тасдиқламоқдалар.

Яккабоғ ўрмон хўжалиги ҳар йили дори тайёрлаш корхоналарига ва даволаш муассасаларига бир неча тонна наъматак мевасини юборяпти.

(ЎзТАГ).

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

ҒОЯЛАР ЯРМАРКАСИ

КИЧИК КОРХОНАЛАР — ИҚТИСОДИЁТНИНГ КЕЛАЖАГИДИР

Бозорни молларга тўлдириб ташлаш, бозор шартларида меҳнат қилишга лаёқатли аҳолининг иш билан бандлигини ошириш, Сизнинг маҳсулотингиз сотиладиган бозорни кенгайтириш ва қўшимча буюртмаларни жойлаштиришда кичик корхоналар Сизга ёрдамга келади.

Ўзбекистон илмий-техника ва техникавий-иқтисодий тадқиқотлар илмгоҳи (УзНИИНТИ) ва СССР илмий ва муҳандислик жамиятлари уюшмасининг Тошкент вилояти идораси

саноат ва қишлоқ хўжалиги корхоналари, ташкилотлари, олий ўқув юртлари, ширкатлар, кичик корхоналар, илмий-текшириш илмгоҳлари ва конструкторлик бюроларининг вакилларини, шунингдек, тадбиркор, ишбилармон кишиларни

«Кичик корхоналар: ташкил қилиш тажрибаси, улар учун техника ва технологиялар» мавзуидаги

БУТУНИТТИФОҚ ФАН ВА ТЕХНИКА ЮТУҚЛАРИ ВА ҒОЯЛАР ЯРМАРКАСИГА

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Ярмарка 24—26 апрель кунлари Ўзбекистон ССР Давлат план комитети Иқтисод илмгоҳининг мажлислар залида (академик Х. Сулаймонова кўчаси, 29-уй) **ўтказилади.**

Мамлакатимизнинг кичик корхоналарда ишлаш тажрибасига эга бўлган етакчи мутахассислар Сизларга корхоналарни ташкил этишда амалий ёрдам беришади, ярмарканинг тижорат маркази эса шартнома тузишга кўмаклашади ва зарур ахборот материаллари, мезоний ҳужжатлар тўплами билан таъминлайди.

Ярмарка ишида қатнашишни истаган корхоналар ва хусусий шахслар (қатнашувчилар ва тавсия этиладиган ишланмаларнинг сонидан қатъий назар) УзНИИНТИнинг Тошкент шаҳар уй-жой ижтимоий банки Октябрь бўлимидаги 000609038-ҳисобига (код 734138) 200 сўм пул ўтказишлари ва УзНИИНТИнинг тарғибот бўлимидан қатнашчининг талабнома-бланкини олишлари зарур.

Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: 700003, Тошкент шаҳри, Олмазор кўчаси, 171-уй.

Телефонлар: 39-12-51, 39-48-71, илмий-техника тарғиботи бўлими.

Агар Сиз менеджер, раҳбар ёки мустақил бизнесмен бўлсангиз-у Сизнинг ихтиёрингизда халқаро бозорга чиқармоқчи бўлган моллар ва хизматлар бўлса,

у ҳолда «БМТ Груп» Британия фирмасининг таклифлари Сизни қизиқтириб қолиши турган гап.

Бу фирма Британия-Совет савдо палатаси билан ҳамкорликда Буюк Британияда савдо миссияларини ташкил қилади.

Миссияларнинг мақсади — британ бизнесменлари билан хизмат алоқаларини ўрнатиш, конференциялар, семинарлар, репрезентацияларда қатнашиш, савдо ва техника кўргазмаларини бориб кўриш, менежмент ва маркентингга оид қимматли маслаҳатларни олишдан иборат.

Бўш вақтларда Сизга Буюк Британия ҳаётининг ранг-баранг қирралари билан яқиндан танишиш, унинг диққатга сазовор маданий масканларини зиёрат қилиш имконияти яратиб берилади.

«БМТ Груп» томонидан 1991 йилда ўтказилиши режалаштирилган миссиялар қуйидагилардан иборат:

БИРМИНГЕМ, 22-28 апрель — КОМПЬЮТЕР ТЕХНИКАСИ.
БРАЙТОН, 28 май-3 июнь — ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ.
БРАЙТОН, 28 май-3 июнь — САВДО МИССИЯСИ.
АБЕРДИН, ШОТЛАНДИЯ, 2-8 сентябрь — НЕФТЬ ВА ГАЗ САНОАТИ.
БИРМИНГЕМ, 23-29 сентябрь — ЭЛЕКТРОН- САНОАТИ.
БИРМИНГЕМ, 11-17 ноябрь — АВТОМОБИЛЬ САНОАТИ.
ЛОНДОН. 25-ноябрь-1 декабрь — САЙЁҲЛИК.
Битта қатнашчи учун 3000 фунт стерлинг ҳақ тўланади.

Самолётда бориш-келиш, виза олиш, меҳмонхона, овқатланиш, ўқиш, сайр-саёҳатлар, таржимон хизмати бор, кеча-кундузга тўланадиган 25 фунт стрелинг ҳажмидаги суткалик пул ҳам ана шу юқоридаги 3000 фунт стрелинг ичига киради.

Барча масалалар юзасидан «БМТ Груп»нинг Ўрта Осиё агентига Тошкент шаҳридаги 67-34-30, 67-84-50 телефонлари орқали мурожаат қилинг.

Ўзбекистон ССР Маданият вазирлиги
М. Қориёқубов номидаги Ўзбек давлат филармонияси

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

25 апрель соат 19.30 да

Ўзбекистон ССР халқ артисти, бастакор МУҲАММАДЖОН МИРЗАЕВнинг

ИЖОДИЙ КЕЧАСИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР халқ артистлари:

Ғуломжон ЁҚУБОВ, Муҳаббат ШАМАЕВА, Дилафрўз ЖАББОРОВА, Қизлархон ДЎСТМУҲАМЕДОВА, Маъмура ЭРГАШЕВА.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар:

Муножот ЙЎЛЧИЕВА, Феруза СОЛИҲОВА, Гулсара ЁҚУБОВА, Шариф СУЛТОНОВ, Холисхон ҚОДИРОВА.

I Ўзбекистон мақомчилар конкурсининг лауреати — Раҳматжон ҚУРБОНОВ.

Солистлар: Раҳима НОСИРОВА, Дилором ҚАЮМОВА.
М. Турғунбоева номидаги «БАҲОР» давлат халқ рақс ансамбли, «ШОДЛИК», «ЛАЗГИ», «ЗАРАФШОН» давлат ашула ва рақс ансамбллари.
Чипталар Сарой кассаларида соат 11.00 дан бошлаб сотилмоқда.

АХБОРОТ

● ҚАШҚАДАРЁ

ШОИР УЙ МУЗЕЙИ

● Ўзбекистон ССР халқ шоири, Ҳамза номли жумҳурият Давлат мукофотининг лауреати Абдулла Орипов уй-музейи ташкил қилинадиган бўлди.

Яқинда халқ депутатлари Қашқадарё вилоят кенгаши шу хусусда махсус қарор қабул қилди. Қарорга биноан келажакда шоирнинг уй-музейини ташкил қилиш мақсадида Қарши шаҳрида ҳовлилик уй-жой қуриш ишлари шаҳар ижроия комитети ва «аршистрой» ихтисослашган бирлашмасига топширилди.

ЕТТИТОМДА КАРВОНСАРОЙ

● Қарши — Самарқанд катта йўлининг Еттитом чорраҳасида Шарқ меъморчилиги асосида карвонсарой биноси қад кўтарди.

Карвонсаройнинг қурилиб ишга тушганлиги йўловчиларни ниҳоятда мамнун этди. Бино ҳудудида «Олтин бошоқ» номи билан аталувчи меҳмонхона, чойхона ва ошхона ҳам мавжуд. Бинони Чироқчи район матлубот жамияти қурилиш участкасининг бунёдкорлари қуриб битказдилар.

ТЕГИРМОНЛАР ИШЛАМОҚДА

● Ульянов районидаги «Қашқадарё» совхозида янги тегирмон иш бошлади.

Бу ерда ҳар куни тонналаб буғдой тортиб берилмоқда.

«Партия XX съезди» ва «Москва» давлат хўжаликларида ҳам бундай тегирмонлар аҳолининг оғирини енгил қилаётир.

ЖАҲОНГИР НОМИДА

● Шаҳрисабздаги биринчи ўрта мактаб жамоасининг ташаббуси билан яна бир хайрли иш қилинди.

Мактабга Амир Темур номи берилди. Ўз бағрида икки мингга яқин ёш авлодга билим ва тарбия бераётган мазкур илм масканининг ўқитувчи ва ўқувчилари кўпдан бери орзу қилиб келган тилаклари амалга ошганлигидан беҳад мамнун бўлдилар.

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

• *Спорт* •

БИР-БИРИГА УСТОЗ, БИР-БИРИГА ШОГИРД

БУГУН ОЛМАОТАДА ҚОЗОҒИСТОН ВА ЎРТА ОСИЁ ЖУМҲУРИЯТЛАРИ ЎРТАСИДА «ДЎСТЛИК» СПОРТ ЎЙИНЛАРИ БОШЛАНАДИ

Жисмоний тарбия ва спорт фахриялари йигирманчи йилларда Қозоғистон ва Ўрта Осиё жумҳуриятларида спорт ўйинлари ўтказиш анъанаси бўлганини яхши эслашади. Спартакиадалар тариқасидаги бундай баҳслар Улуғ Ватан урушидан кейинги даврларда ҳам давом этган. Зотан, бугунги кунда турғунлик даври деб юритилаётган йилларда бундай қизиқарли баҳсларга аҳамият берилмай қўйилди. Ваҳолонки, бу даврда «Халқ соғлиғи — юрт бойлиги» деган жарангдор шиорлар кўпроқ эди. Ниҳоят замонлар ўзгарди. Қайта қуриш нафаси қулф ура бошлади. Ҳамма соҳада бўлганидек, жисмоний тарбия ва спортда ҳам савобли юмушларга қўл урилмоқда. Ўзбекистон жумҳурият жисмоний тарбия ва спорт давлат комитети раисининг ўринбосари И. П. БАРАБАН билан жамоатчи мухбиримиз А. Приваловнинг мулоқоти Қозоғистон пойтахтида бошланадиган биринчи «Дўстлик» спорт ўйинларига бағишланди.

— Маълумки, ўтган йилнинг июнь ойида Олмаотада беш жумҳурият раҳбарларининг ўзаро учрашуви чоғида ҳамма соҳада, хусусан жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш, қизиқарли мусобақалар уюштириш борасида ҳам фикр юритилган эди. Бу, беш жумҳурият спортчилари ўртасида «Дўстлик» спорт ўйинларининг ўтказилишига сабаб бўлди. Бу борада Ўзбекистон спорт комитети ташаббус кўрсатди. Қолган жумҳуриятларнинг спорт комитетлари раҳбарлари, таниқли спортчилар ва уларнинг устозлари буни маъқуллашди.

— Игорь Петрович, бошланган ишни савобли, деса бўлади. Зеро, СССР халқлари спартакиадаси баҳслари давом этаётган йилда «Дўстлик» ўйинларининг ўтказилиши мувофиқ келармикан!

— Ўйлайманки, ҳар иккала мусобақа бир-бирига мос тушади. Сабаби «Дўстлик» спорт ўйинлари дастури шундай тузилган. Унинг иштирокчилари айтиш мумкинки, спартакиадага тайёргарликнинг ўзига хос босқичидан ўтадилар. Албатта мусобақанинг асосий вазифа ва мақсадлари шу билан кифояланмайди. Асосий мақсад Қозоғистон ва Ўрта Осиё жумҳуриятлари халқлари ўртасидаги азалий дўстлик, шоир айтмоқчи, бири-бирига шогирд ва бири-бирига устозлик билан пайваста анъаналар асносида ҳамкорликни, ўзаро алоқаларни янада яхшилашга замин яратишдир. Қолаверса, узоқ йиллик қадриятларимизни эъзозлашдан иборат.

— Мусобақа низомида айнан шу мазмундаги фикрлар ўз ифодасини топган. Шу билан бирга «Дўстлик» спорт ўйинларининг олимпиада ва Осиё ўйинларига тайёргарлик кўришда муҳим замин бўлиб қолиши кўзда тутилган. Айникса, спортнинг миллий турларини ривожлантиришга аҳамият берилган.

— Жуда тўғри. Ўйинлар дастурига мувофиқ ёшлар баҳсларнинг ўн тўрт тури бўйича ўзаро куч синашадилар. Шундан беш хили миллий ўйинларга оид. Майдон эгалари мусобақанинг қизқувмоқ, улоқ, пойга ҳамда қозоқча курашга эътибор қилишмоқда. Ўйлаймизки, миллий ўйинлардан ҳисобланган тўққиз юмалоққа қизиқиш катта бўлади. Спорт ўйинларининг навбатдагиси Тошкентда бўлиши кўзда тутилмоқда. Ўшанда биз ҳам ўзбекча миллий спорт турлари билан дастурни бойитишга ҳаракат қиламиз.

Умуман, спорт ўйинларининг дастури ҳақида гап кетганда миллий баҳслар қатори баскетбол, бокс, волейбол, велопойга, тош кўтариш, чавандозлик уч кураши, енгил атлетика, бадиий гимнастика каби мусобақалар ҳам киритилганини таъкидлаш керак. Ёшларимиз маҳорат кўрсатиб, ғолиб бўлишга астойдил интиладилар, деб ўйлаймиз. Чавандозлик уч кураши Чимкент шаҳрида давом этмоқда. Демак, дўстлик спорт ўйинлари аслини олганда бошланган. Спортнинг қолган турлари бўйича мусобақалар Олмаотада 18—25 апрель кунлари давом этади. Велопойгачилар билан енгил атлетикачилар баҳсни май ойида ўтказишни мўлжаллашмоқда.

— Ўзбекистонлик ёшлар спортнинг кўзда тутилган барча турлари бўйича мусобақаларда иштирок этишса керак!

— Ҳар қалай спорт ўйинлари дастури бўйича қатнашишга ҳаракат қиламиз. Фақат баскетбол мусобақасида қатнашишга имкон бўлмади. Қозоқча тўққиз юмалоқ мусобақасида иштирок этувчи спортчиларни ҳам тайёрлашга тўғри келди. Бундай йигитларни Томди чорвадор ноҳиясидан излаб топдик. «Дўстлик» спорт ўйинларида жами 300 нафар вакилимиз қатнашади.

— Олмаота қардошларни чорлашга шай бўлиб тургандир!

— Ҳа, мусобақани ўтказиш учун деярли ҳамма нарса тахт қилиб қўйилган. Баҳслар шаҳарнинг энг яхши спорт масканларида уюштирилади. Спортчиларга «Қозоғистон» меҳмонхонасидан жой ажратилган. 21 апрель куни «Дўстлик» спорт ўйинларининг очилиши «Спартак» стадионида ўтказилиб, унинг ҳар жиҳатдан байрамона ва тантанавор бўлиши мўлжалланмоқда. Шубҳасиз бу учрашув дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашда ўзига хос ёрқин саҳифа бўлиб қолади.

МОСКВАДА ШУНДАЙ ОИЛА БОР...

Ҳамма нарсадан ҳам туғилиб ўсган юртинг соғинчи оғир бўларкан. Ўқиш ва юмуш ташвиши билан бир неча йилдан бери Москва шаҳрида турғун бўлиб қолишга тўғри келди. Соғинч ҳисси сезилиб юрган кунларнинг бирида шаҳардаги «Андижон» кафесига кириб қолдим. «Келинг, ука» — деб хуштавозе билан кутиб олди тўладан келган, истараси иссиқ ошпаз йигит ўзбекчалаб. Танишдик. Исми-шарифи Давронжон Маллабоев, асли Фарғонанинг Бувайда қишлоғидан, замона зайли билан аскарлик бурчини ўтаб бўлгач, Москвада қолиб ўн беш йилдан бери ошпазлик қилаётган экан. Пиширган ўзбек миллий таомлари билан хўрандаларнинг эъзозига сазовор бўлибди.

Бир кўрган таниш, қайта кўришган билиш, деган гап бор халқимизда. Таниш-билишлик бора-бора дўст-ёронликка, оилавий борди-келдига айланиб кетди. Даврон аканинг турмуш ўртоғи асли Фарғонанинг Машод қишлоғилик Эътиборхон Юсупова ҳам жуда дилбар, ширинсухан аёл. Касби ҳам ўзига монанд—ҳамшира экан. Уларнинг оиласи Москва наздида жуда ҳам катта, тўрт нафар ўғил ва 6 нафар қизлари ўзлари билан бирга. Улар ҳам ота-оналари сингари тартиб-одобли, бир-бирига меҳрибон.

Дам олиш кунлари бу катта хонадон жуда гавжум бўлиб кетади. Даврон ака билан Эътибор опанинг бир чимдим ширин суҳбатини олгани, тўғрироғи, юрт соғинчига малҳам қўйгани Москвада вақтинча истиқомат қилаётган ҳамюртлари келиб туришади.

Баҳром МУРОДОВ.

СУРАТДА: меҳмоннавоз оиланинг оддий бир куни.

УЧҚУН АЛАНГАЛАМАСИН

Баъзи кўнгилсиз ҳодисалар гоҳида ўзимизнинг эътиборсизлигимиздан келиб чиқади. Кичкинагина учқундан қанчадан-қанча жойлар аланга ичида қолади. Бундай ҳодисалар республикамизда кўплиги ташвишли ҳолдир. Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги ёнғинга қарши курашиш Бош бошқармасининг бошлиғи **А. Х. Ёқубов** мухбиримизга ана шу мавзудаги суҳбатда қуйидагиларни сўзлаб берди.

— Ўтган йили ёнғин хавфига қарши курашувчи ходимларимизнинг сайъи ҳаракатлари натижасида 337 киши ёнғиндан эсон-омон асраб қолинди, 35 миллион сўмлик мол-мулк бутунлай ёниб, кул бўлиб кетишдан сақланди.

Қийинчиликларга қарамасдан моддий-техника базамизни мустаҳкамлаш борасида анча-мунча ишларни амалга оширишга эришяпмиз. Бухоро, Гурлан шаҳарларида ва Ангор посёлкасида ёнғин хавфсизлиги депоси қурилиши тугалланиб фойдаланишга топширилди. Республикамиз ҳудудида яна 12 иншоот қурилиши давом этмоқда. Олмалиқ, Шеробод, Хўжайли, Самарқанд шаҳарларида, Наманганнинг Задарё, Фарғонанинг Ўзбекистон районларида ҳам ана шундай деполарнинг қурилишини тугаллаб, фойдаланишга топшириш бу йилги режамизга киритилган.

Ёнғинга қарши курашувчи бўлинмаларимизнинг анча-мунча ҳаракатларига қарамай, республикамизда ўтган йили 25 минг 500 дан зиёд ёнғин содир бўлганлиги қайд этилди. Бу ҳар куни юзлаб ёнғин бўлди деган гап. Бу ҳол хотиржам айтиладиган гап эмас. Бунинг оқибатида давлат 22 миллион сўмга яқин моддий зарар кўрди. Ўтган 1990 йилда Қорақалпоғистондан, Жиззах, Фарғона областларидан ташқари қарийб барча вилоятларда олдинги йилларга қараганда кўпроқ ёнғин содир бўлди.

Ёнғин ёки газдан заҳарланиш ҳодисасининг ҳар саккизтасидан бирида одамлар жабрланяпти. Болалар ўлими юз беряпти. Асосан газ асбобларига нисбатан эътиборсизлик, болаларнинг олов билан ўйнашишлари, электр жиҳозларини нотўғри ишлатиш, иситиш асбобларининг носозлиги оқибатида ана шундай кўнгилсиз во-

Ёнғин— хавфли ҳодиса

қеалар кўплаб такрорланяпти. Бундай воқеалар кўпроқ қишлоқ хўжалигида, савдо тармоқларида, маиший хизмат, енгил саноат ва пахта тозалаш саноати корхоналарида анчагина. Республикада содир бўлаётган ёнғиннинг 73 фоизидан кўпроғи аҳоли истиқомат қилаётган уй-жойларга тўғри келади.

Бу йил икки ойнинг ўзида 4-мингга яқин ёнғин чиқди. Бунинг натижасида 2 миллион сўмдан зиёд моддий зарар кўрилди, 50 киши бевақт кўз юмди. Шундан ҳам кўриниб турибдики, ёнғинга қарши курашиш фақатгина шу соҳа ходимларининггина иши эмас. Аксинча бу — ҳаммадан бирдай масъулият, хушёрлик талаб этиладиган соҳа.

Халқ хўжалигининг кўпгина тармоқларида бугунги қийин иқтисодий аҳвол рўкач этилиб, ёнғиннинг олдини олиш билан шуғулланувчи бўлинмаларни қисқартиришга, ҳатто уларни моддий жиҳатдан қисиб қўйишга бориб етяптилар. Лекин бу нарса иқтисодий жиҳатдан янаям катта зарар кўришларга олиб келиши мумкинлигини кўпчилик англаб етмаяпти.

Шу ўринда Самарқанд чой қадоқлаш, Ургут тамаки фабрикаларида, Гулистон драма театрида, Тошкент лак-бўёқ заводида содир бўлган ёнғинларни келтириш жоиз. Бу аянчли ҳодисалар миллион сўмлаб моддий зарар келтиргани ҳеч кимга сир эмас.

Яна шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, республикамизнинг 20 та ноҳияси биронта ҳам ёнғинга қарши курашувчи бўлинмага эга эмас. Самарқанд, Фарғона, Сурхондарё, Андижон вилоятларининг айрим ноҳияларида ана шундай ҳолат ҳукм суряпти. Бу районларда ёнғин содир бўлгудай бўлса қўшни ноҳияларга кўз тикиб ўтирилади. Ваҳолонки, 80—100 километр узоқликдан ўт ўчирувчилар ёрдамга келгунларича ўтадиган вақт ичида аҳвол нима бўлишини кўз олдингизга бир келтириб кўринг.

Биз бу жойларда бўлинмалар тузишни, лоақал ёнғин хавфсизлиги постларини очишни сўраб юқори ташкилотларга, Давлат иқтисодиёт комитетига бир неча бор мурожаат қилдик. Лекин ҳалигача натижа йўқ. Қолаверса, юқорида санаб ўтилган вилоятларнинг ижроия комитети раҳбарлари ҳам бу ҳақда жиддий ўйламаётган кўринадилар. Бу муҳим масалага эътиборни кучайтириб, у асосий вазифалар қаторида кун тартибига киритилса фойдадан холи бўлмасди.

Суҳбатни М. КОЗИЕВ ёзиб олди.

Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти вазирлиги жамоаси «Хоразмтранс» ишлаб чиқариш бирлашмаси бошлиғининг иқтисодий масалалар бўйича муовини

Трофим Арсенович КИМнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Адлия вазирлиги, Олий Суди раҳбариятлари ва жамоалари Ўзбекистон ССР Адлия вазирлиги кадрлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Ғ. Ш. Шотурсуновга онаси

Латофат ШОТУРСУНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Ҳ. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ, С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, А. С. УСМОНОВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ, Э. С. ХЎЖАЕВ (масъул котиб), М. ШЕРБУТАЕВ, О. ҲИКМАТОВ.

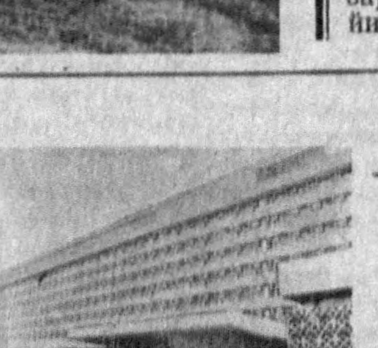

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: *700000, Тошкент–ГСП, Ленинград кўчаси, 32.*

БЎЛИМЛАР: муштарийлар фикрини ўрганиш ва хатлар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06; қайта қуриш ва ижтимоий адолат — 32-55-70, партия турмуши — 33-34-69, 33-38-55, 32-53-97, 32-57-19, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 33-81-48, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 33-07-20, 32-53-15, 32-53-70; совет қурилиши — 33-15-29, 32-57-20, 32-54-18; фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 33-12-56, 32-54-35, 32-55-16; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17; ахлоқ-одоб — 32-54-29; фельетонлар — 32-54-27; безатиш — 32-57-22.
УЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 4-48-85, Бухорода — 3-96-12, Гулистонда — 2-63-48, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62, Самарқандда — 35-22-90, Тошкентда — 32-53-20, Урганчда — 6-80-04, Фарғонада — 6-90-09.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана

Нашр кўрсаткичи 64583.
Буюртма № 5207.

№ 75. ● Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. 700000 Тошкент ГСП. Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12